

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ТЕМА БРОЈА: Кризна времена могу бити шанса за повратак пољопривреди – рачуна се да би на село одмах могло да се врати око 40.000 породица

У СЕЛО ПО ЕКОНОМСКУ СТАБИЛНОСТ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

У СЕЛО ПО ЕКОНОМСКУ СТАБИЛНОСТ

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:

Булевар уметности бр 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**

Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Ика Митровић,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs

ШТАМПА:

Штампарија Балкан, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Реч уредника

Више пута смо на овом месту писали о томе да нас путовања могу обогатити на много начина и да је због тога важно да људи путују кад год могу и колико год могу. Ми са ових простора баш и не спадамо у светске путнике и за то постоје бројни оправдани разлози, али и многи лични – инертност, недостатак радозналости, страх од тога како ћемо се снаћи у другој средини, непознавање језика. Они који путују знају да су ово углавном изговори и да се препреке те врсте лако превазилазе, а чињеница је да не путујемо много ни по својој земљи у којој такве баријере не постоје.

Културу путовања дакле треба неговати не само зато што она имају важну улогу у подизању опште културе и образовања. Путовања уче толеранцији и поштовању разлика, а упознајући различита наслеђа, обичаје и навике и учећи о другима можемо много да научимо и о себи.

Озбиљност сваког народа легитимише се његовим односом према културној баштини који подразумева да добра која су наслеђена од претходних генерација или која стварамо сада треба да буду сачувана за оне који ће тек доћи. Управо о томе можемо да учимо од других – како они

баштине своју историју и културу, са колико пажње негују своју природу (често мање раскошну од наше), колико су посвећени очувању животне средине и како од свега тога умеју да направе успешан туристички производ. Понекад је уместо великих пара потребно само да вам је стало и да марите.

Али и то мало нама често недостаје. Да није тако не би наш најважнији локалитет, Лепенски вир, који је четрдесет година био у полумраку испод салонитног покривача, тек недавно доспео на светло дана и добио статус који заслужује. И не би постојале ситуације као она која је заправо повод за овај текст – у туристичком аутобусу који из центра Београда вози до Авале постоји и водич чија је изгледа једина очигледна функција да издаје карте пошто током вожње путницима не пружа никакве информације о објектима и околини поред којих пролазе, као ни о томе шта је то што могу да виде са авалског торња, са кога се иначе пружа спектакуларан поглед. Бројни страни туристи обично су непријатно изненађени и разочарани, а нас домаће је срамота. А за потпуно супротан утисак не треба пара, само мало труда.

М. Јовановић

Унутрашња фискултура

Само минут смеха делује на организам као и 45 минута терапеутског опуштања. Један број особа, због болести или инвалидитета, није у могућности да примењује класично вежбање које захтева покретљивост мишића, као код трчања, брзог хода... Смех је, из бројних разлога користан, а један од њих је што људском телу пружа оно што се добија физичком активношћу. Неке болнице у Европи и Америци чак су увеле гостовање комичара на болесничким одељењима који увесељавају пацијенте.

Духовити људи поседују вештину да не подлежу предрасудама и стереотипима и умеју да сагледају апсурдност свакодневице. Живот је творац смешних, ироничних, сатиричних, гротескних тема, али само вични досеткама, анегдотама и вицевима их приметите, упакују у шалу и поклоне другима дозу смеха. Смисао за хумор је у уској вези са интелигенцијом и саставни је део креативног изражавања.

Према резултатима глобалне анкете спроведене преко портала Vadoo.com, 30.000 људи у 15 земаља бирало је најбољу нацију у насмејавању, као и најмање духовиту. Показало се да су Аме-

риканци најдуховитији, док су се Шпанци, испред Италијана, нашли на другом месту. Британци, чије су серије „The Office“ и „Monty Python show“ утемељиле енглески хумор, заузели су седмо од 15 места. Међутим, када је тражена оцена најмање смешне нације, Британци су освојили

четврто место. Немци су у категорији недуховитих победили испред Руса и Турака. Овде је мишљење базирано на ТВ серијама и филмовима, али рекло би се да нема духовитих нација већ само појединаца – шалвиџија и козера.

Истраживања кажу да смех и духовитост утичу чак и на продуктивност запослених. Будући да се Немци обрађују у вредне и дисциплиноване људе,

али без смисла за хумор, не чуди да је Институт за смех основан баш у Лајпцигу 2005. године. Семинар „Хумор као ресурс у радној свакодневици“ на овом лајпцишком институту кошта 400 евра. Полазници су задовољни резултатима, и верују да су коначно духовити, или да су, пак, вратили потиснути смисао за шалу. Посебно Немци који су услед строге дисциплине на послу често били принуђени да се одрекну шале.

Ј. Оцић

ИСТРАЖИВАЊЕ И ОБРАДА ПОДАТАКА У РФ ПИО

Језик табела и графикона

Пензионери из категорије запослених и самосталних делатности у просеку имају 68 година, док су пољопривредни корисници у просеку старији од њих за пет година

У Фонду ПИО важи правило да, ако желиш брзо и целовито да сагледаш систем пензијског и инвалидског осигурања, довољно је да знаш да читаш статистичке извештаје и графиконе. У статистици Фонда налазе се тачни подаци, упоредне анализе, детаљне информације, графички прикази... распоређени по годинама, врстама права, структури по полу, износа пензија, категоријама пензијског осигурања. Све је тачно и на једном месту.

У складу са Законом о званичној статистици, а према Програму и методологији статистичких истраживања, РФ ПИО спроводи статистичка истраживања из области пензијског и инвалидског осигурања са месечном и годишњом периодиком. Више о контроли и обради месечних и годишњих истраживања говорила је за наш лист Нада Турин, шеф Одсека за статистику при Сектору за финансијске послове. Њен дугогодишњи рад, заједно са пензионисаним колегом Радомиром Гојковићем, утемељио је статистику пензиј-

Нада Турин

ског и инвалидског осигурања и кроз врхунско познавање ове области и праћење Закона довео статистику ПИО на завидан ниво.

– Када је реч о месечном нивоу, контролишемо и обрађујемо истраживања и на основу тога састављамо извештаје о броју корисника пензија, као и о броју корисника пензија и висини усклађене просечне пензије по врсти и категорији пензије (општи и посебни про-

писи). Такође, једном годишње ови подаци се детаљно обрађују по филијалама и општинама. Наш посао је да израђујемо и извештаје о броју и висини износа других права из ПИО. Укратко, сваког месеца се раде прегледи који садрже податке о броју корисника права из ПИО, висини износа пензије, проценту усклађивања, кретању зарада и потрошачких цена и датумима исплате пензије. У истраживања која спроводимо по годишњој периодици спадају: извештај о осигураницима по полу, навршеним годинама живота и стажу, затим извештаји о корисницима пензија по врсти пензије, полу, години почетка коришћења пензије, просечном стажу, старости и просечном износу пензије; затим извештај о корисницима пензија који су први пут остварили право на пензију у току године, и то по врсти пензије, полу, старости, делатности из којих долазе и узроку инвалидности и, најзад,

извештај о корисницима пензија којима је престало право на пензију у току године по врсти пензије, полу, старости и стажу – наводи наша саговорница.

На основу свих ових извештаја израђују се многи табеларни и графички прикази који садрже различите комбинације бројева. Тако је, према последњим подацима, пензију за мај ове године примило укупно 1.630.063 пензионера. Гледано према категоријама осигураника, њих 1.349.584 је из категорије запослених, 59.793 из категорије самосталних делатности, а 220.686 је пољопривредних пензионера. Такође, поређења ради, у мају ове године удео старосних пензионера у укупном броју корисника је 57 посто, а 21 одсто чине корисници инвалидских пензија. Међутим, у децембру 1994. године, 44 одсто корисника од укупног броја пензионера је примало старосну, а 34 одсто инвалидску пензију. Интересантно је да исти

Занимљива статистика

Са 31. 12. 2010. године евидентирано је 19 корисника који су рођени до 1901. године, дакле ушли су у 110. годину живота, и то седам мушкараца и седам жена корисника старосних пензија, као и четири мушкараца и једна жена исте доби који користе инвалидске пензије. То су најстарији корисници, док статистика показује да од укупног броја пензионера (1,63 милиона) 0,25 одсто старосних (тачно 1.726) и 0,15 посто инвалидских пензионера (470) имају више од 90 година живота. Ако се посматра структура по полу, од укупно 926.000 старосних пензионера, мушкарци чине 51,84 одсто, а жене 48,16 посто, док су од 350.000 инвалидских пензионера, 60,08 посто мушкарци, а 39,92 одсто жене.

процент, односно 22 одсто, и децембра 1994. и маја текуће године чине корисници породичних пензија.

– У статистици се раде различити прегледи, као што је структура корисника по филијалама, општинама, и све то по врстама пензије. Ови прегледи служе за одређивање оријента-

(МОП, Светска банка) достављају се свеобухватни табеларни и графички прегледи ради сагледавања система пензијског и инвалидског осигурања – истиче Нада Ђурин.

Од представника тих организација често су стизале похвале за обухват и квалитет истраживања. Табеларни и графички

продсто више. Можемо и да закључимо да више оболевају мушкарци, јер је у структури броја нових корисника у 2010. години 66 одсто мушкараца остварило право на инвалидску пензију према 34 одсто жена. Износ просечне старосне пензије мушкараца је виши од просека који примају жене, и то за 21 одсто

и њиховим износима. Такође за сваки месец од 1994. чувамо податке о начину усклађивања пензија, проценту усклађивања, све законске износе (најнижа пензија, највиша пензија, износ накнаде за помоћ и негу и телесно оштећење, итд.). Посебно је занимљиво да имамо податке о броју корисника пензија по врстама од 1946. године. Морам да напоменем да, пошто сам говорила само о корисницима, ми истражујемо и све релевантне податке везане за осигуранике. Статистика је дала свој допринос и у области актуарске математике, јер достављамо неопходне податке за обрачуна актуара а скоро сви запослени у Одељењу за план, анализе, статистику и актуаре су завршили и курс финансијске и актуарске математике који је организовао Институт за осигурање и актуарство. У нашем послу је веома важна сарадња и са другим секторима. Преко Сектора за односе с јавношћу, на пример, сарађујемо са медијима – наглашава Нада Ђурин, шеф одсека за статистику при Сектору за финансијске послове у РФ ПИО.

Наша саговорница на крају истиче да су јој од свих похвала најдраже оне које јој упућују колеге, па су зато необично важне захвалнице које су она и пензионисани колега Радомир Гојковић добили поводом четрдесетогодишњице „Глас осигураника“.

Јелена Оцић

ционог броја корисника пензија за слање у РХ центре. Поред константног извештавања у самом Фонду и достављања података за званични сајт Фонда, статистички подаци се редовно достављају: Републичком заводу за статистику, кабинету потпредседника Владе Србије, Министарству рада и социјалне политике, Министарству за финансије, члановима Управног и Надзорног одбора РФ ПИО и другим органима и организацијама. По посебним захтевима међународних организација

прикази заиста могу много да кажу. Рецимо, гледано према старосној структури свих корисника старосне пензије, пензионери из категорије запослених и самосталних делатности у просеку имају 68 година, док су пољопривредни корисници у просеку старији од њих за пет година.

– Примера ради, могу се направити и бројна поређења према полу. Тако је у децембру 2010. године од укупног броја корисника пензионерки било 48 одсто а мушкараца за чети-

код пензионера из категорије запослених, а за девет одсто код корисника пензије самосталних делатности. Код пољопривредника нема битне разлике – каже Нада Ђурин.

Драгоцено је и то што постоје различите дугогодишње серије података, што такође наилази на похвале са разних страна јер су то подаци неопходни за многа истраживања.

– Имамо, поред осталог, детаљне податке о месечној исплати пензија од 1994. године, и то са датумима свих исплата

Широки спектар примене

Статистика је област математике која се бави сакупљањем, анализом, интерпретацијом, објашњавањем и презентацијом података. Почети статистичке анализе задиру далеко у историју, али зачеци статистике као научне дисциплине датирају од XVIII века, скоро истовремено у Немачкој и Енглеској. Њен развој је ипак скорија појава – први стварно битни кораци у развоју теорије статистике десили су се крајем деветнаестог и почетком двадесетог века. Проналазак рачунара четрдесетих година прошлог века и енорман пораст рачунарске моћи од тада имао је јак утицај на развој ове области. Статистика је постала позната у двадесетом веку као математич-

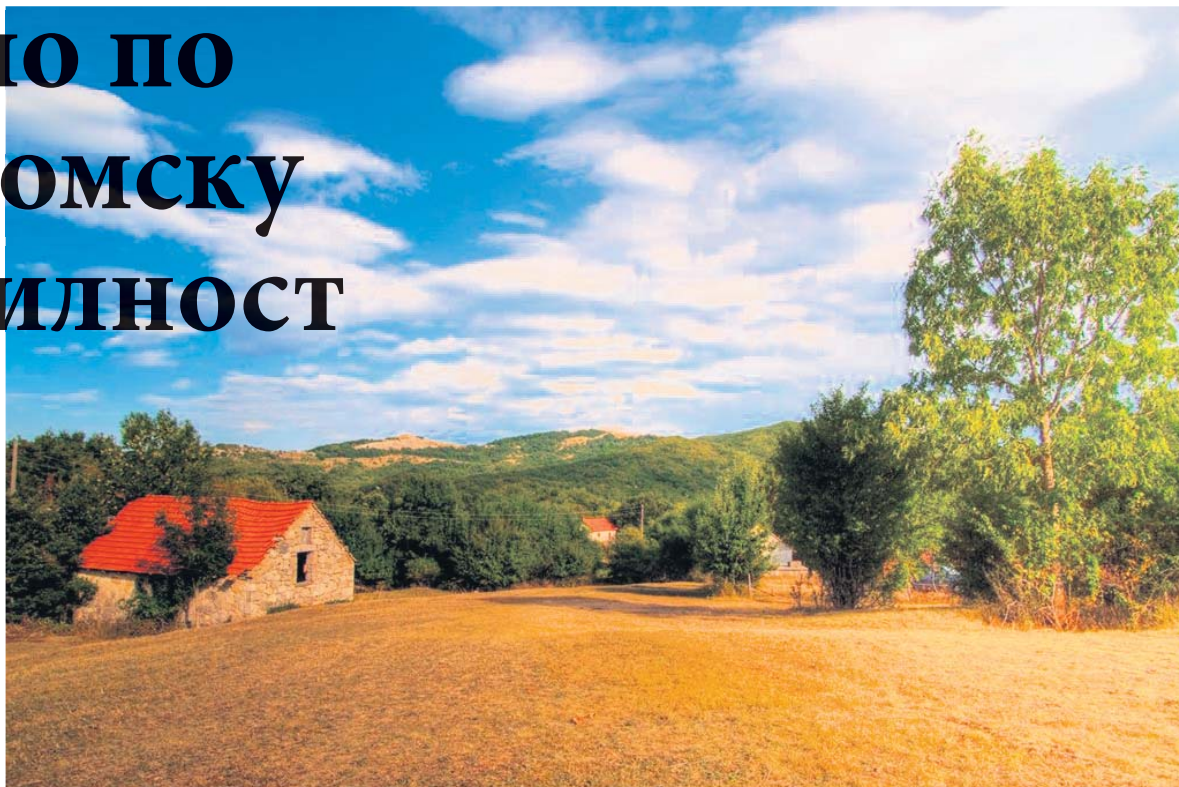
ка алатка за анализирање експерименталних и посматрачких података. Опште прихваћена као једина поуздана основа за доношење судова о ефикасности медицинских процедура или о безбедности хемикалија, и прихваћена у производњи за потребе контроле квалитета, статистика је очигледно међу производима науке чији је утицај на јавни и приватни живот

огroman. Статистичка анализа се у многим научним дисциплинама сматра незаменљивом за извлачење поузданих закључака из емпиријских налаза. За нека модерна научна поља, као што је квантитативна генетика, статистичка механика, и за поље психологије – тестирање интелигенције, статистичка математика је неодвојива од теорије саме науке. Ретко која грана математике је нашла тако широку област примене.

КРИЗНА ВРЕМЕНА – ШАНСА ЗА ПОВРАТАК ПОЉОПРИВРЕДИ

У село по економску стабилност

Одмах може да се врати око 40.000 породица јер у Србији има толико празних кућа са окућницом у којима се може живети

Када кад је извесно да ће криза у Србији још да потраје, јер су проблеми из света разоткрили и домаће, и када годишње преко 100.000 људи остаје без посла (имамо 1,8 милиона запослених, 1,6 милиона пензионера и милион незапослених), поново се шанса за преживљавање види у селу. Рачуна се да одмах на село може да се врати око 40.000 породица, јер у Србији има толико празних кућа са окућницом у којима се може живети. А све је више незапослених – оних што су остали без посла пре две хиљаде, затим у време транзиције, што су добили отказе као технолошки вишкови у угашеним или лоше приватизованим предузећима, уз отпремнине до десетак хиљада евра – који се сад поново враћају на село. Додуше, и до сада су одлазили у село по помоћ, али сада кад више не могу опстати у граду где не примају плате, враћају се животу на селу.

Наука каже да повратак у село не значи и поселачење. Иначе, протеклих година

и деценија теза је била да је боље отићи из села у град и тамо бити портир, него радити земљу и носити код нас срамно име – сељак. Живот на селу, поред пољопривредних послова, тражи да у њему буде и лекар, аутомеханичар, електричар, фризер, козметичар, службеник у пошти и банци, а већ више деценија се обећава да ће бити нових радних места и у малој привреди. Једна од шанси за оне који су остали без посла у граду, а добили отпремнине, је да у селу, на малим поседима тај новац уложе у подизање стакленика и пластеника и у њима се баве интензивном пољопривредом. Наравно, под условом да те производе из пластеника и стакленика, у којима би се током целе године производили парадајз, паприка, краставац и остали производи домаће радиности имају коме и да продају.

Дакле, шанса у пољопривреди се увек види једино у време криза. Пошто ће ова садашња, очито је, у Србији још да потра-

је, начин за преживљавање за многе је у повратку на село. Уосталом, из некадашње Југославије за пола века из села у град је отишло око осам милиона људи. Био је то егзодус у време индустријализације земље. За такву сеобу из села у град у свету је, иначе, требало од 120 до 150 година, док смо ми у том процесу били бржи од Европе! Сад је очигледно дошло време да добар део тих људи или њиховх потомака поново мора да се врати у село. Последњих година и деценија код нас живот у селу је запостављан, оно је почело све брже да одумире, па сад од 4.800 села у Србији нестаје свако четврто! И кад је то постао процес, догодила се криза, и сада се морамо поново враћати запостављеним и напуштеним сеоским домаћинствима. То може да буде шанса да оно мало младих остане у њему да живи, али и да почне бројнији повратак оних који су у пуној снази остали без посла и у граду немају од чега да живе.

Припремили: Р. С. и В. А.

Већи део буџетског колача за аграр

Србија данас има 778.000 пољопривредних газдинстава и ако се рачуна само три члана по домаћинству, то је огромна снага ... Пре свега, гласачка. Аграрни буџет је ове године, подсетимо, износио око 26 милијарди, што је само 2,6 одсто укупног буџета. Пољопривредници траже да то буде најмање пет до шест одсто! Кад би се ова привредна грана више уважавала и прогласила за стратешку, а то сви из света који овде долазе истичу, и аграрни буџет би био већи.

Без фаворизовања појединца

Стручњаци сматрају да се мора проширити круг корисника средстава из аграрне касе. То више не може бити онај мали број корисника који је у систему ПИО (према последњим подацима пољопривредних осигураника има 226.814 од укупно 2.661.896 осигураних лица). Генерално, политика се мора водити тако да сви који се баве пољопривредом могу рачунати на исти ниво мера, било да је реч о буџетској подршци по хектару, по грлу или по литру млека. Такође, не треба фаворизовати појединца, већ подржати удруживања пољопривредних произвођача, препорука је домаћих и страних стручњака из ове области.

Странци долазе због посла

Током последње три године у Крагујевцу и Шумадији због посла је боравило више од 1.300 страних држављана. Предњаче грађани бивших југословенских република, али и држављани Италије, Немачке и Русије који су, према подацима филијале Националне службе за запошљавање у Крагујевцу, најчешће били радно ангажовани на факултетима крагујевачког Универзитета, у банкама, осигуравајућим кућама и индустријском сектору.

Крагујевачка филијала Националне службе за запошљавање у протеклих пет година издала је преко седамдесет радних дозвола страним држављанима са средњим и високим образовањем, који су од стране Полицијске управе Крагујевац добили дозволу за привремени боравак у овом граду због запослења.

Од 2008. до краја јула 2011. године у региону Шумадије боравило је укупно 75.000 странаца. Око 2.200 њих задржало се у Крагујевцу и Шумадији дуже од три месеца због школовања, брака или лечења, а више од половине због посла. У овом делу Србије најчешће раде грађани Босне и Херцеговине, Хрватске, Бугарске, Румуније, Италије, Русије, Кине, али и Вијетнама и Камеруна, показују подаци филијале Националне службе за запошљавање у Крагујевцу.

Бесплатан интернет у центру Зајечара

Грађани Зајечара имају бесплатан интернет у парку на Тргу ослобођења. До краја септембра посетиоци парка могу да проводе време на отвореном претражујући Интернет или читајући електронску пошту на својим рачу-

нарима, мобилним телефонима или таблет уређајима. Први Интернет парк у Зајечару је отворен уз подршку града Зајечара.

Након Београда, Суботице, Аранђеловца, Лазаревца и Ниша, Зајечар је шести по реду град у Србији који је ове године добио бесплатан Теленор Интернет. Србија је у јуну 2008. добила први Интернет парк у историји, у Студентском парку у Београду. Од тада, Теленор је омогућио бесплатан Теленор Интернет у 31 парку широм Србије.

Шетња новим мостом

Нови мост преко Саве на шпицу Аде Циганлије био је отворен за јавну посету у дане протеклог викенда, 13. и 14. августа, од 9 до 19 часова. Грађанима је било омогућено да неометано прелазе с једне на другу обалу реке. Приступ мосту био је могућ са две стране: дуж Рампе 4 у Радничкој улици (чукаричка страна) и из Улице Савски насип (новобеоградска и земунска страна).

За шетњу преко моста у једном правцу било је потребно око 30

минута, а траса кретања је била обележена и под надзором градских служби. Радови на мосту се одвијају како је и планирано – 8. августа спојене су две стране, а крајем године преко моста би требало да крене и саобраћај.

Продаја шећера из робних резерви

У великим трговинским ланцима који су потписали уговор о испоруци шећера са Дирекцијом за робне резерве од почетка августа је у продаји шећер из резерви по цени од 103 динара за килограм.

Ради стабилизације тржишта, Влада Републике Србије је одобрила Дирекцији за робне резерве пласман на тржиште 6.000 тона шећера у наредна два месеца, по 3.000 тона месечно.

Разлог за интервенцију из робних резерви је нестабилност цена шећера које су у последње време мењане више пута.

Снабдевачи су у обавези да купљени шећер из Робних резерви продају у својим продајним објектима по јединственој малопродајној цени до 103 динара по килограму, а продавци морају да видно обележе да шећер потиче из републичких робних резерви.

Чишћење приобаља

Удруженом акцијом Секретаријата за инспекцијске послове и Одељења за праћење, координацију и управљање пројектима „Чвориште“, и уз помоћ неколико градских јавних предузећа очишћен је Чукарички рукавац на Ади Циганлији.

У последња четири месеца организовано је шест акција чишћења обала београдских река, у којима је однето око 1.500 кубних метара разновразног отпада.

Поново крстарења Дунавом

Организација „Београдска крстарења“ објавила је да крстарење Ђердапском клисуром, бродом „Дунавски бисер“, почиње 20. и 21. августа. У најави ових догађаја стоји да је крстарење Ђердапском клисуром нешто што је недостајало у туристичкој понуди на Дунаву, а Мали и Велики казан, Трајанова табла, Децибелова глава, Лепенски вир и Голубачка тврђава само су део понуде ове дестинације.

Раст извоза у Шумадији и Поморављу

Привреда Шумадије и Поморавља, у првој половини ове године, поправила је спољнотрговинске резултате, показују подаци Регионалне привредне коморе Крагујевац. За првих шест месеци ове године из региона Шумадије и Поморавља извезена је роба у вредности 208 милиона долара. На тржишта Немачке, Италије, Русије, Француске и земаља бивше Југославије из Шумадије је извезено за три четвртине више робе него у истом периоду прошле године.

У извозу робе предњаче аутомобили, каблови, цеви, намештај, седишта, машине, дизалице и алати. Иако је забележен и раст увоза аутоделова, хемијских производа и пластике, мањак у размени са иностранством смањен је готово за трећину. У Регионалној привредној комори Крагујевац претпостављају да су трендови раста извоза последица ниске прошлогодишње основице, потписаних споразума о слободној трговини, али и страних улагања која су у региону Шумадије и Поморавља све очигледнија. Суфицит у размени забележиле су прехрамбена и индустрија намештаја. Међутим, шумадијска пољопривреда, тачније воћари, бележе дефицит у размени са иностранством. Тренутан обим извоза је, иначе, тек 58 одсто оног из деведесетих година прошлог века.

Теслина изложба у Чикагу

Теслини дани у Чикагу почели су отварањем изложбе „Искричави дух Николе Тесле“ коју је у свечаном аудиторијуму Нортвестерн универзитета отворио градоначелник Чикага, Рам Емануел. Свечаном отварању присуствовала је и помоћница градоначелника Београда Татјана Пашић, а ово је био и повод да се на једном месту окупи 400 научника, државника и дипломата, представника Чикага и српске дијаспоре.

Градоначелник Рам Емануел је у част великог научника прогласио 6. август за Дан Николе Тесле.

Изложба ће бити отворена до 28. августа у центру „Navy Pier“, који током августа посети и до милион људи.

Таково: Трећи српски фестивал светске музике

Музичка и туристичка манифестација Трећи српски фестивал светске музике отворена је 5. августа у Такову код Горњег Милановца, а током три фестивалска дана публика је уживала у наступима осам домаћих и страних бендова.

Публика је имала прилику да чује мешавину различитих музичких жанрова, пре свега ромску и лапонску музику, али и незаобилазне балканске ритмове, и то у потпуно новом светлу. Трећи српски фестивал светске музике је продукт Норвешког пројекта Tutti Serbia, чији су покровитељи Министарство иностраних послове Краљевине Норвешке и општина Горњи Милановац.

Комплетну организацију манифестације преузело је Удружење грађана „Српски фестивал светске музике“, уз помоћ амбасаде Норвешке, општине Горњи Милановац и великог броја спонзора и пријатеља фестивала. Током трајања фестивалских дана представљени су и производи домаће радиности, али и еколошки пројекти и туристичка понуда таковско-рудничког краја.

Исплата пензија

Исплата првог дела јулских примања пензионерима из категорије запослених почела је 10. августа.

Бившим пољопривредницима први део пензија за јул исплаћен је 5. августа, а пензионери самосталних делатности примили су своје целе јулске пензије 3. августа.

Отворен „Тврђава театар“

Представом „Висећи снови на Балкану – Као Икар“, француске трупе „Flajing pipi“, 11. августа, у Смедеревској тврђави, почео је Трећи амбијентални позоришни фестивал „Тврђава театар“.

Уметнички директор и селектор фестивала, Бранислава Лијешевић, рекла је да овогодишња манифестација представља комбинацију озбиљног и летњег, лакшег програма.

У оквиру пратећег програма фестивала отворена је изложба „Тврђаве на Дунаву“, уличним театром представиће се трупе „Satsangham“ (Француска) и „AteliercunceoN“ (Италија), а најављене су и трибина „Друштвена одговорност уметника“, и представа „Лисабонска прича“, Београдских фадиста.

Улаз је слободан, плаћа се само резервација плавих места на трибинама, а део прикупљеног новца биће дониран Сигурној кући за жене жртве породичног насиља у Смедереву.

ФОНД ЗА РАЗВОЈ ВОЈВОДИНЕ ОТВАРА КОНКУРС ЗА ИЗВОЗНО ОРИЈЕНТИСАНУ ПРОИЗВОДЊУ

Одобрено већ 113 кредита

Управни одбор Фонда за развој АП Војводине донео је одлуку о отварању новог конкурса за дугорочно финансирање извозно оријентисане производње, а за ову намену издвојено је 200 милиона динара.

Такође, одлуком УО Фонда повећана су и средства за два постојећа конкурса, тако да ће за дугорочно кредитирање развојних програма у области пољопривреде бити обезбеђено укупно 450 милиона динара. За краткорочно кредитирање претфинансирања реализације пројеката у оквиру претприступне помоћи Европске уније – ИПА, планирано је 200 милиона динара. Пројекти у оквиру ИПА програма реализоваће се у области пољопривреде и руралног развоја, заштите природе и животне средине, социјалне заштите, предузетништва и иновативности, очувања старих заната и традиције, туризма, образовања, културе и спорта.

У првих шест месеци ове године Фонд је већ одобрио 113 кредита у области пољопривреде у укупној вредности од 192 ми-

лиона динара. Највише кредита – око 98 милиона динара, одобрено је за ратарство, затим следе сточарство са око 44 милиона

динара, те воћарство и виноградарство са око 27,5 милиона динара.

М. Мектеровић

КРАГУЈЕВАЦ

Бољи услови за запошљавање особа са инвалидитетом

У Крагујевцу су представљени резултати истраживања Центра за самостални живот особа са инвалидитетом Србије, према којима седамдесет одсто особа са инвалидитетом сматра да су услови за налажење посла бољи од ступања на снагу новог закона о њиховом запошљавању. Истражи-

вање показује да су особе са инвалидитетом задовољне прилагођеношћу својих радних места њиховим потребама, као и да им се животни стандард поправио након добијања посла. Већина послодавца, њих 86 одсто, који су учествовали у истраживању, у потпуности је задовољно учинком особа са инвалидитетом које су запослили.

Више од двадесет хиљада особа са инвалидитетом у Србији нема посао, а нове законске мере ће им омогућити да се лакше запосле. Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, из маја 2009. године, налаже послодавцима да на одређени број запослених морају запослити и особу са инвалидитетом, а држава им различитим врстама субвенција помаже у томе.

М. Сантрач

КРАГУЈЕВАЦ

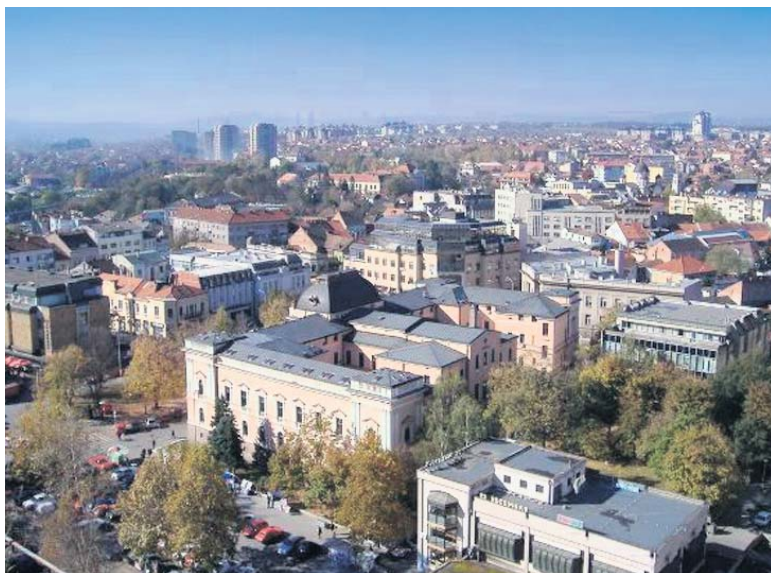
Повећање запослености

У Крагујевцу је евидентирано око 22.000 незапослених, а од почетка 2011. године на неодређено време упослено је око 3.300 лица са евиденције филијале Националне службе за запошљавање у овом граду. Према подацима крагујевачке филијале НСЗ, на подручју града од почетка ове године упослено је укупно преко 11.500 лица.

Евидентно је да је у односу на прошлу годину повећано запошљавање на одређено време, а послодавци се најчешће опредељују за ангажовање нових радника на три или на шест месеци.

М. С.

Тема коју више нико не спомиње

У општини Трстеник, према најновијим подацима стручних служби, живи више од 10.000 пензионера. Четвртина њих су чланови Општинске организације пензионера која успешно реализује планиране задатке. Према речима потпредседника организације, Драгољуба Обрадовића, све тежа и компликованија ситуација у нашој земљи погодила је одавно и велики број пензионера у трстеничкој општини. Месечни износи на чековима покривају само основне потребе, има и оних који живе сами, болесни и којима је

неопходна помоћ у сваком погледу.

– Утврђујући задатке у овој години, Скупштина ОО пензионера у Трстенику усвојила је програм који садржи два крупна задатка. Покренули смо иницијативу за изградњу Дома за стара лица у Трстенику, јер за овом установом већ одавно постоји реална потреба с обзиром на транзицију и дубоку економску кризу. Овде би нашли интерес сви слојеви и категорије становништва општине. О овоме су се грађани изјаснили на референдуму још 1989. На основу тада уведеног

месног самодоприноса било је предвиђено 10 одсто средстава за изградњу дома за стара лица. Из неких разлога ова ставка није никада реализована – каже Драгољуб Обрадовић.

Месним заједницама у селима трстеничке општине послати су захтеви да се обезбеди одговарајућа просторија за рад месних организација, за окупљање и дружење пензионера.

– У склопу планираних активности у овој години реализовали смо снабдевање чланства огревом, набављали и делили намирнице и средства за хигијену, дајемо и позајмице у вред-

ности до 10.000 динара у пет рата нашим члановима. Организујемо излете и дружења, учествујемо на манифестацијама у нашој и другим општинама... У сарадњи са Црвеним крстом поделили смо 60 пакета хуманитарне помоћи најугроженијим пензионерима наше општине. Имамо успешну сарадњу са Центром за социјални рад, Црвеним крстом, Домом здравља „Др Сава Станојевић“ – истакао на крају Драгољуб Обрадовић, потпредседник Општинске организације пензионера у Трстенику.

Драган Ивановић

УЖИЦЕ

Дом за старе чека станаре

После вишегодишњих финансијских и административних проблема око изградње Дома за старе на Забучју, у Ужицу, ови смештајни капацитети спремни су за пријем станара. Капацитет објекта је 80 места у двокреветним и трокреветним собама, а цена месечне услуге за старе особе је од 19,5 до 28 хиљада динара, зависно од категорије корисника. Један број места добиће и угрожени из суседних општина. Дом за старе ради у оквиру Центра за социјални рад у Ужицу, који је низом активности обезбедио пола века постојања и рада.

Град Ужице сврстава се у ред локалних самоуправа које брину о свим категоријама својих грађана, а посебно о онима који су социјално угрожени или се налазе у стању социјалне потребе, како у градском под-

ручју, тако и у сеоским срединама. Дневни боравак за особе са инвалидитетом ради у Дому за децу без родитељског старања

“Петар Радовановић”, а млади која су са 18 година морали да напусте ову специјализовану децу установу користе станове у Севојну.

Такође, у Севојну је при крају изградња 15 станова за избегле и интерно расељене особе, а при Дому за старе адаптиране су просторије за прихватилиште, које Ужице до сада није имало.

Центар за социјални рад развија и остале услуге из области социјалне заштите које реализује кроз нове пројекте. Пружа и услуге помоћи и неге у кући, које користи 50 старијих особа. То становништву омогућава остваривање права из области социјалне заштите која су у надлежности општинских локалних заједница и градова.

М. Павловић

ДОБРА САРАДЊА ПОКРАЈИНСКОГ ФОНДА ПИО И ВОЈВОЂАНСКИХ БАЊА У КОРИСТ ПЕНЗИОНЕРА

У бање и на рате и јефтиније

Због изузетно великог броја заинтересованих ни ове године нису успели сви пензионери Републичког Фонда ПИО који живе у Војводини, а који су конкурисали за тај бенефит, да оду на бесплатан опоравак у бање и РХ центре Србије. Наиме, од 8.709 војвођанских сениора са најнижим примањима, колико је конкурисало за ову могућност, њих 1.844 нису испунили Правилником предвиђене услове. А од осталих 6.865 бака и дека који су испунили критеријуме за бесплатан одмор у бањама о трошку Фонда, то право је након спроведеног бодовања – према Правилнику, остварило око 2.290 пензионера из категорије запослених, 180 из категорије самосталних делатности и 12 из категорије пољопривредних пензионера. Овај број је лимитиран финансијским средствима одобреним за ту намену за 2011. годину која укупно, за све војво-

Бања Кањика

ђанске општине и за све категорије корисника пензија, износе 57 милиона динара.

Треба нагласити да су се за послени у филијалама, као и у Дирекцији Покрајинског фон-

да, максимално потрудили да, у сарадњи са војвођанским бањама, превозницима и удруже-

Специјална болница „Сокобања“

Специјална болница „Сокобања“ је једина здравствена установа у Србији за превенцију, лечење и рехабилитацију неспецифичних плућних болести код деце и одраслих, и има одобрење Министарства здравља Републике Србије за примену природних фактора у лечењу.

Специјална болница „Сокобања“ пензионерима одобрава посебан попуст на цену болесничког дана од 10 одсто и омогућава плаћање у 6 месечних рата путем административне забране. Цене се разликују зависно од врсте смештаја и периода боравка (у сезони и ван сезоне).

Тако ће бео дан у двокреветној соби, чија цена до 20. септембра износи 2.600 динара, пензионери плаћати (са 10 одсто попушта) од 2.340 динара. После 21. септембра, у вансезонском периоду, цена бео дана у двокреветној соби

за пензионере биће 2.115 динара. Уколико се пензионери одреде за смештај у трокреветним собама, цене бео дана су, зависно од објекта смештаја, 2.160 и 1.782 у сезонском,

а 1.935 и 1.620 динара у вансезонском периоду. Најјефтинији бео дан је са смештајем у четворокреветним собама – 1.683 динара у сезони и 1.530 динара ван сезоне.

Уколико желе, пензионери могу у Специјалну болницу да дођу и организовано, групно, преко својих удружења, и тада имају посебне погодности – цене бео дана од 1.600 до 2.150 динара и такође плаћање у 6 рата.

У Специјалној болници „Сокобања“ пружају се услуге дијагностике, превенције и лечења респираторних, кардиоваскуларних, локомоторних, реуматских обољења. Захваљујући савременим уређајима и опреми, ова установа пружа могућност брзе дијагностике: неинвазивна пулмолошка и кардиолошка дијагностика обављају се у року од три дана. У области пулмологије недавно је у примени и инвазивна дијагностика у кабинету за бронхоскопију, чиме је комплетан процес дијагностике пулмолошких болесника на једном месту.

њима пензионера организовањем превоза уштеде што више новца, да би што већи број материјално најугроженијих пензионера из Војводине отишао на бесплатан опоравак.

– Најмање новца, од средстава предвиђених за ову намену, определили смо за покривање путних трошкова. То смо урадили да би што више пензионера који испуњавају услове послали на опоравак. Уштеде смо постигли тако што смо слали групе од по 50 људи у најближе бање. Наравно, изабрали смо и најповољније превознике, а групе су се смењивале без празног хода. Али, 150 корисника пензија из Војводине упућено је и у остале бање широм Србије – објаснила

Иако је „Глас осигураника“ у претходним бројевима детаљно појаснио процедуру и начин одласка на одмор у бање широм Србије, што је кроз уговоре са Фондом и регулисано, није наодмет још нека информација о коришћењу капацитета војвођанских бања.

Све поменуте бање и РХ центри из покрајине омогућиле су пензионерима плаћање на шест месечних рата, осим „Русанде“ која одобрава и плаћање у девет рата.

Поред уобичајених услуга везаних за здравствену рехабилитацију и лечење, у понуди су и рекреативно-туристички програми. Тако је Бања Русанда један свој део наменила ко-

ришћењу минералног блата из језера Русанда па на опоравак најчешће долазе оболели од запаљенског, дегенеративног, ванзглобног и метаболичког реуматизма, од дископатије и лумбоишијалгије, стања после прелома костију и хируршких интервенција на коштаном-зглобном систему, кожних болести, као и због хроничних неспецифичних гинеколошких обољења и стерилитета.

И у Бањи Јунаковић медицинске терапије обухватају лечење свих врста реуматизма, ортопедских и неуролошких обољења, гинеколошких обољења и стерилитета, реуматоидног артритиса или остеопорозе, као и рехабилитацију након можданог удара или повреде централног и периферног нервног система. Њене воде достижу температуру и до 50 степени, а по квалитету су сврстане у ред са Карловим Варима. Гости „Јунаковића“ могу користити и бројне додатне садржаје који нису урачунати у цену: од спортских терена, сауна, разних врста масажа до wellness програма. Лањске године је у овој бањи око сто пензионера искористило погодност да боравак плати на рате посредством РФ ПИО.

Бања Врдник поседује при-

родна лековита својства – чист ваздух са великим садржајем озона и термоминералну воду температуре од 32,8 степени са широким спектром позитивног деловања на организм. Специјална болница за рехабилитацију „Термал“ има програме за лечење и рехабилитацију свих дегенеративних болести локомоторног система, запаљенског и ванзглобног реуматизма, повреда меких ткива, спортских повреда, периферне одузетости, као и програме припреме за операције кука и колена и рехабилитацију након ових операција. У Врднику је недавно реконструисан отворени базен, док су по европским стандардима опремљене и сале за вежбање.

У Бањи Кањижи пацијенти се лече термалном лековитом водом (од 27 до 78 степени, зависно од извора) и лековитим блатом. У Специјалном заводу за рехабилитацију користе се најсавременији уређаји за физикалну медицину и медицинску рехабилитацију, примењује хидро, кинези, електро и пелотидотерапија, масажа, акупунктура итд. Обавља се и рехабилитација деце са деформацијама насталим услед тешког порођаја или због неуролошких обољења са изразитом слабости мишића.

Бања Сланкамен се убраја међу најстарија природна лечилишта у Србији, има термалну лековиту воду од 18,4 степена и садржи натријум-хлорид, јод, магнезијум, калцијум, стронцијум и баријум. У Специјалној болници за неуролошка обољења и посттрауматска стања „Др Боривоје Ђатић“ најчешће се лече пацијенти од обољења централног и периферног нервног система, локомоторног система после повреда или операција и реуматских болести.

Мирослав Мектеровић

Бања
Русанда

је Зора Канкараш, саветница директора Покрајинског фонда.

Према њеним речима, приликом овогодишњег обиласка војвођанских бања: „Термала“ у Врднику, Бање Јунаковић у Апатину, „Кањиже“, „Русанде“ у Меленцима и „Сланкамена“ у Старом Сланкамену, у које су пензионери упућени на бесплатан опоравак, било је приметно опште задовољство свих учесника у овом послу. А запослени у овим бањама спремни су и на проширење сарадње, посебно када је реч о недавно обновљеним уговорима са РФ ПИО о плаћању на рате, путем административне забране или скидањем рата од пензије. У оквиру поменутих аранжмана наши најстарији суграђани могу да остваре боравак у бањи и по 20 одсто нижим ценама од комерцијалних.

рисницима који желе одмор и релаксацију, тј. wellness, а реконструисани су и смештајни капацитети тако да установа сада поседује и апартмане. Ова бања је надалеко позната по ко-

Врдник

У ВУЧЈУ КОД ЛЕСКОВЦА ФОРМИРАНО ЈЕДИНСТВЕНО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА

Први председник Крста Стојановић

Најважнији задатак помоћ најстаријима, болеснима и онима који се суочавају са највећим економским проблемима

У Вучју, недалеко од Лесковца, некадашњем средишту истоименог локалног парламента, формирано је јединствено удружење пензионера, инвалида рада, бораца и њихових потомака. За председника удружења изабран је Крста Стојановић, дугогодишњи привредник из овога краја и некадашњи функционер у локалној самоуправи општине Лесковац, а председник Извршног одбора је Станиша Стојановић.

На Изборној скупштини је закључено да је циљ удружења неговање традиције и помоћ члановима ове организације у решавању свакодневних животних проблема.

Очекује се, иначе, да Вучје, које је као некадашња локална самоуправа у свом саставу имало тридесетак насеља, поново добије стари статус што би требало да омогући излазак овог краја из велике економске кризе. Криза је посебно уочљива после економског суноврата неколико водећих колектива као што су Пољопривредни комбинат „Поречје“ и Текстилна индустрија „Вучје“, која је била део лесковачког басена, односно „српског Манчестера“, где се производио „најубав штоф на цел свет“.

– Надам се да ћемо заједничким радом

успети да остваримо најважније задатке и да ћемо пружити преко потребну помоћ чланству, пре свега најстаријима и онима који имају највеће економске проблеме и здравствене потешкоће – казао је на Изборној скупштини Крста Стојановић, први председник Удружења пензионера Вучја.

Д. Коцић

ЦРВЕНИ КРСТ КЊАЖЕВАЦ

Помоћ за најугроженије

Општинска организација Црвеног крста Књажевца за своје најугроженије житеље обезбедила је девет тона хуманитарне помоћи, од тога по три тоне брашна, прехранбених производа и хигијенских средстава.

– Помоћ ће бити дистрибуирана најугроженијем слоју становништва по сеоским месним заједницама, с обзиром да ти људи нису у могућности да користе услуге народне кухиње – каже Слободан Радојичић, секретар књажевачког Црвеног крста. Списак корисника одредиће Црвени крст у сарадњи са Центром за социјални рад, Удружењем пензионера и ромским организацијама.

Удружење пензионера Књажевац је и ове године, као и ранијих, у договору са Црвеним крстом обезбедило хуманитарну помоћ – намирнице и хигијенска средства за 78 најугроженијих чланова са подручја ове општине који живе у сеоским срединама. По речима председника Општинске организације пензионера, Радомира Вељковића, ова помоћ спровешће се преко сеоских месних организација.

На територији општине Књажевац налази се 85 сеоских насеља, а нека су удаљена и до 50 километара од седишта општине. До многих више не постоји превоз јер су због нерентабилности укинуте аутобуске линије.

Д. Ђорђевић

ШАБАЦ

Мањак средстава

Градска организација инвалида рада Шапца одржала је недавно редовну Годишњу скупштину. Организација броји 4.000 чланова у 18 месних организација, а у 2010. години пререгистрована је по новом закону, Статут је усаглашен са Статутом СИР-а Србије и донета су сва потребна акта. Финансијско пословање је текло у отежаним условима, средства добијена из буџета градске управе била су веома скромна, а утрошена су наменски преко месних организација. Из сопствених средстава из дела чланарине донирано је 18 метара дрва и 50 пакета сухомеснатих производа за чланове са најнижим пензијама.

Најзапаженије су биле активности креативне ткачке радионице, која сада пролази кроз тешке тренутке јер је изостала подршка градске управе у накнади за закупнину простора.

Простор бифе клуба превасходно је радио за чланове, али и за екстерне госте, и то је било место где су се, у циљу смањења трошкова, одвијале готово све активности. И поред тога, пословање клуба је и даље у фази преживљавања.

Од секција најзапаженији рад је имала секција за спорт и рекреацију, којој је месна заједница „Вук Караџић“ обезбедила бесплатно простор, а једна група чланова је сама финансирала кореографа и корепетитора да би увежбали сплет градских игара којима су се већ представила јавности.

Иако се пословало у крајње рестриктивним условима, Скупштина је, усвајајући Извештај о раду, прихватила план рада и предлог мера штедне у 2011. години који се већ спроводи.

Д. Мијатовић

СВРЉИГ

Белмужијада 2011

П од покровитељством општине Сврљиг, у организацији Центра за културу, од 5. до 7. августа, у овом месту, на спортском терену Пастириште одржана је шеста Белмужијада. За три саборска дана Сврљижани су приказали привредно-туристичку разгледницу: изворно стваралаштво, пастирски вишебој, најлепше пастирице, старинска јела, пите, колаче. Шаренило се на десетине штандова са рукотворинама, старинским јелима и приказима народних обичаја. Посебно место заузеле су казани у којима

је справљан белмуж, а успешно су радиле и угоститељске радње. Ова манифестација је прилика да се људи врате вековној традицији и тим заборављеним обичајима.

Белмуж је специјалитет сврљижких пастира који се прави од младог сира и пројиног курузног брашна. По рецепту – 300 грама младог сира и кашика-две пројиног брашна на тихој ватри за 15 минута добије се порција белмужа за дегустацију, такмичење и продају. На берзи у Сврљигу белмуж се добро котирао – продато је око

1,3 тоне. Забележена је и добра продаја пита, колача, старих јела, а купци су стигли са свих страна, из земље и иностранства.

У справљању белмужа такмичиле су се 24 екипе. Победила је екипа Црнољевница – млади, а у категорији слатких пита победу је однело село Нишевац. Најслађе и најлепше домаће колаче направила је Славица Илић, слану питу Увака Дикић, а најлепши штанд поставило је село Грбавче. Жене Удружења пензионера општине Сврљиг освојиле су треће место за из-

ложену слану питу, а Актив жена на ПУПС-а такође треће место за домаће колаче. Пензионери су се такмичили у спремању белмужа, а имали су и лепо украшен штанд.

Овогодишња „Белмужијада“ је била најпосећенија до сада. За три дана манифестацију је посетило близу педесет хиљада људи, а добром расположењу и атмосфери допринели су Саша Илић и Балканика, Мирослав Илић, трубачи, гајдаши и многа културно-уметничка друштва из места и околине.

С. Ђорђевић

СТРАГАРИ

Трећи „Шумадијски дани шљиве“

У Страгарима код Крагујевца одржана је трећа Пољопривредно-туристичка манифестација „Шумадијски дани шљиве“, коју су организовала удружења пољопривредника „Кап по кап“ из села Маслошево и „Ситово“ из Страгара, а под покровитељством града Крагујевца.

Симболичним оглашавањем трешњевог топа крај споменика Карађорђевог барјактару и јунаку Првог српског устанка, Танаску Рајићу, овогодишње „Шумадијске дане шљиве“ отворили су глумац и редитељ Радош Бајић и песник Добрица Ерић. На отварању манифеста-

ције проглашени су и победници традиционалног конкурса за песничко остварење на теме везане за шљиву и Страгаре. Овогодишњи лауреат такмичења је Александар Ђорђевић из Алексинца. Током „Шумадијских дана шљиве“ посетиоцима се

представило четрдесетак произвођача воћа и прерађевина од воћа из Шумадије, а крај воденице на реци Сребрници организована је презентација сеоског туризма, који је у Страгарима све заступљенији.

М. С.

СТИЛСКИ ОБУЋАР

Ципеле са карактером и ритмом

Најзначајнији део асортимана из производног програма заузимају модели плесних ципела, ципела за венчања, као и обуће за потребе филмске и позоришне уметности

Док у омаленој радионици приводи крају израду ципела за представу „Грк Зорба“ која ће се изводити у Народном позоришту, Жданов Младеновић, познатији у позоришним, филмским и плесним круговима као мајстор Дане, враћа се на своје почетке.

– Завршио сам трогодишњу Школу ученика у привреди 1966. године. Да бих овладао занатом, свакодневно сам похађао праксу у Обреновцу, а затим сам дошао у Београд и у тадашњој Улици 7. јула радио у занатском предузећу „Србија“. Након одслуженог војног рока отишао сам у Немачку где сам

три године радио у моделарници. Био сам члан тима који је за Олимпијаду у Минхену 1972. године израдио комплетну обућу за учеснике официјелног дела, дакле за све судије, девојке извођачице, за све сем за такмичаре – присећа се моделар.

Након Немачке, мајстор Дане се враћа у Београд и почиње да моделира ципеле за даске које живот значе.

– Само месец дана сам био пријављен у СИЗ за запошљавање, и одмах сам се запослило у Савременом позоришту. Данас је та кућа Београдско драмско позориште. Читав процес рада изгледа тако што ми костимограф доноси скице на основу којих израђујем облик ципела и већ унапред знам њихов будући изглед који је, наравно, саставни део костима. Дакле, костимограф одређује и боју и материјал а ја на основу свега тога

моделирам ципеле које и стилизујем. Даље, из ове радионице ципеле настављају свој пут кроз пробе, претпремијере, премијере, представе – каже мајстор Дане.

Пре израде обуће неопходно је измерити стопало особе која ће је носити и то је, поред креативности, још једна лепа и узбудљива страна посла јер доноси познанства са великанима позоришног, плесног и филмског стваралаштва.

– Највеће ципеле у читавом мом радном веку направио сам за Ташка Начића, и биле су број 49, највеће женске ципеле за стопала Светислава Гонцића који је глумио Мерилинку у представи „Неки то воле вруће“. Да, била је то дамска ципела, али величине 46. Правимо разноврне врсте обуће, балетанке, плесне ципеле, које су стандардизоване, за њих је прецизирана висина потпетице, штикле: од два до три сантиметра, или од пет до девет, за неке од пет до седам санти-

метара. За одређене мушке моделе 2-2,5, а за поједине 2,5-5 сантиметара. Дакле, правимо плесне ципеле и сандале за латиноамеричке плесове, карактерне плесове, танго. Израђујемо балетске патике (мекане за вежбање класичног балета, за џез балет). У иностранству су такве ципеле прескупе, па сам, ето, и за норвешку дечицу по наруџбини направио бројеве 34 и 35. Муштерије код нас поручују и ципеле за венчања. Захваљујући сајту, за мене су чули и у Македонији, Црној Гори и Хрватској, тако да радим и по њиховим поруџбинама. Чак и данас, додуше ређе, правим ципеле за степовање које звече због луфта између два метална степ блокеја и фламенго ципеле којима је доњи део потпетице потпуно прекривен ексерима – наводи Жданов Младеновић.

Породични посао јединог стилског обућара на нашим просторима имаће ко и да наследи.

– У радионици је запослен и веома искусан радник који је у нашу фирму дошао из „Руда“. За сада ради и супруга, али нам се придружио и зет који, након свог редовног посла, долази овде свако поподне да учи. Наставићу и касније да помажем колико год могу јер се надам да ће и убудуће бити посла. Поред позоришта, сарађујемо и са плесним школама. Морам, посебно за ваше читаоце, да наведем и веома позитиван пример, односно да кажем да све плесне школе организују и групе за рекреативце које поред запослених похађају и пензионери, и то два пута недељно, и они су такође моји клијенти – истиче за крај мајстор Дане.

Јелена Оцић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Windows Media Player (1)

Када први пут уђемо у Windows Media Player на екрану ће се појавити прозор Welcome to Windows Media Player. Чекирамо опцију Recommended settings и клинемо на Finish.

Када покренемо програм, видећемо да се састоји из шест сегмената:

1. **Player taskbar** – налази се на врху отвореног прозора и састоји се из следећих опција:

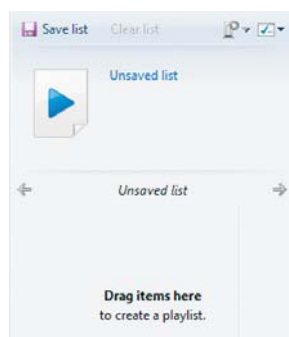
а) Дугмад **Back/Forward** – користимо их за приказ претходног или наредног екрана;

б) **Library** – користимо је за приступ и организовање своје колекције дигиталних медија (када клинемо на стрелицу, поред Library можемо да изаберемо базе: музике, слика, видео записа и снимљених ТВ програма);

ц) **Play** – користимо је за пуштање музике, преглед слика и приказивање видео записа или снимљених ТВ програма;

д) **Burn** – користимо је за нарезивање музике, слика, видео записа и снимљених ТВ програма на ЦД или ДВД;

е) **Sync** – користимо је за синхронизовање рачунара са другим уређајима који се на њега могу прикључити.

2. Команда трака – састоји се из:

а) **Organize** – користимо је за избор и постављање паноа, барова и менија које желимо да користимо у програму Windows Media Player, постављање и избор података у дигиталним медијима (Music, Pictures, Videos i Recorded TV), као и за избор и постављање критеријума за сортирање података;

б) **Stream** – користимо је да бисмо путем мреже преbacили податке са ди-

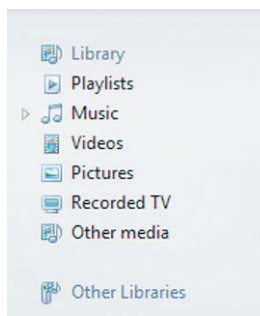
гиталних медија свог рачунара на неки други рачунар у мрежи, а уколико имамо Интернет приступ кућним медијима преко њега податке са дигиталних медија свог рачунара можемо поделити са било којим рачунаром који има приступ Интернету;

ц) **Create Playlist** – користимо је да бисмо креирали плеј листе;

д) **View options** – користимо је за избор начина приказивања садржаја;

е) **Search** – користимо је за брзо претраживање било ког дигиталног медија.

3. Навигациони пано (**Navigation Pane**) – налази се са леве стране прозора Windows Media Player и користимо га за избор одређеног дигиталног медија ради покретања или организације фајлова који се налазе на том медију по неком критеријуму. На дну навигационог паноа налази се опција **Media Guide**. Користимо је за проналажење музике, слика и филмова на Интернету.

album	#	Title	Length	Rating	Co
Bob Aciri	3	Sleep Away	3:20	★★★★☆	Bob
Bob Aciri		Jazz			
2004					
Mr. Scruff	1	Kalimba	5:48	★★★★☆	Mr
Mr. Scruff		Ninja Tuna			
2008		Electronic			
Richard Stoltzman	2	Maid with the Flaxen Hair	2:49	★★★★☆	Ric
Richard Stoltzman	2	Maid with the Flaxen Hair	2:49	★★★★☆	Ric
2008		Classical			

4. Пано за детаље (**Details Pane**) – налази се у централном делу прозора, приказује фајлове са основним карактеристикама и користимо га за сортирање тих фајлова по неком од постојећих критеријума:

а) Музичке фајлове (**Music**) сортирамо по следећим критеријумима који се појављују у заглављима централног дела прозора: **Album** – по називу албума; **Title** – по називу песме; **Length** – по дужини песме; **Rating** – по оцени квалитета; **Contributing artist** – по извођачу; **Composer** – по композитору; **Size** – по величини музичког записа; **Parental rating** – по оцени подобности музичког записа за различите узрасте слушалаца;

б) Сlike (**Picture**) сортирамо по следећим критеријумима који се појављују у за-

глављима централног дела прозора: **Title** – по називу слике; **Date taken** – по датуму фотографисања; **Size** – по величини слике; **Tags** – по обележјима; **Rating** – по оцени квалитета;

ц) Видео записе (**Videos**) сортирамо по следећим критеријумима који се појављују у заглављима централног дела прозора: **Title** – по називу филма или видео записа; **Length** – по дужини филма или видео записа; **Release year** – по години објављивања филма или видео записа; **Genre** – по жанру филма или видео записа; **Actors** – по глумцима у филму; **Rating** – по оцени квалитета филма или видео записа; **Size** – по величини филма или видео записа; **Parental rating** – по оцени подобности видео материјала за различите узрасте слушалаца;

д) Снимке са ТВ (**Recorded TV**) сортирамо по следећим критеријумима који се појављују у заглављима централног дела прозора: **Series** – по серијама; **Episode** – по епизодама; **Date recorded** – по датуму снимања; **Length** – по дужини снимка; **Rating** – по оцени квалитета снимка; **Genre** – по жанру снимка; **Parental rating** – по оцени подобности материјала за различите узрасте слушалаца; **Size** – по величини снимка.

5. Листа пано (**List pane**) – налази се у десном делу прозора и користимо је за креирање нове плеј листе (Play list).

6. Плеј мени (**Play menu**) – налази се на дну прозора и користимо га за подешавање пуштеног садржаја. Састоји се из следећих опција:

а) **Turn shuffle on** – користимо је за укључивање опције за креирање редоследа фајлова по случајном избору;

б) **Turn repeat on** – користимо је да бисмо укључили опције за поновно покретање фајла;

ц) **Stop** – користимо је за заустављање фајла;

д) **Previous** – користимо је за пуштање претходне песме из плеј листе;

е) **Play** – користимо је за покретање песме или филма;

ф) **Next** – користимо је за пуштање следеће песме из плеј листе;

г) **Mute** – користимо је да бисмо искључили или укључили звук;

х) **Volume** – користимо је за појачавање или утишавање јачине звука.

Наставиће се

Предраг Јовановић

И слатко и слано

Ћуфте од рибе и пиринча

(за 4 особе)

Време припреме: 1 сат и 30 минута

Састојци: 1 кг ситне рибе, главица црног лука, 5-6 ченова белог лука, 100 гр риже, 2 јајета, лист першуна, лимун, со, бибер, уље за пржење.

Начин припреме: Рибу очистити и самлети два пута на машини за месо, самлети и црни и бели лук. Рижу обарити и додати смеси. Додати 2 јајета, сецкан першун, со, бибер. Све лепо замесити, па додати сок од пола лимуна. Тако припремљено оставити 15 минута у фрижидеру. Од масе правити ћуфте и пржити на загрејаном уљу. Вадити на папирнати убрус да упије остатак уља, а затим одложити у одговарајућу посуду.

Напомена: Ћуфте се могу служити само са мајонезом, тартар сосом или било којом салатом, а такође и уз помфрит или барени кромпир и блинцу.

Пужићи

Време припреме: 60 минута

Састојци: 1 шоља (2 дл) уља, шоља воде, мало паковање квасца, 5 шоља брашна, кашика какаоа, ½ кг шећера, ½ л воде.

Начин припреме: Квасац потопити у шољу млаке воде да крене. У посуду са брашном додати квасац и уље. Замесити тесто. Поделити га на два дела и у један део додати какао. Посебно развући сваки део теста па на бели део теста ставити црни. Увити у ролат и сећи на 1,5 цм дебљине. Ређати у

подмазану тепсију и пећи на 200 Ц око 30 минута. У међувремену ставити ½ л воде са ½ кг шећера да кува. Печене пужиће прелити сирупом и пре служења оставити мало да одстоје да би упиле сируп.

Лазанје

(за 4 особе)

Време припреме: 45 минута

Састојци: Паковање резанаца за лазанје, 400 гр млевеног меса, главица црног лука, 1,5 дл млека, 1,5 дл парадајз пиреа, уље, со, бибер, оригано. За бешамел сос: ½ дл уља, 3 кашике брашна, ¼ л топлог млека, 100 гр ренданог качкаваља.

Начин припреме: Према упутству обарити лазанје. Науљити тепсију у коју се сложи пола теста за лазанју. На уљу издистати ситно сецкан лук, додати млевено месо и удинстати га. Додати млеко, парадајз пире и зачине. Направити бешамел: на уљу упржити брашно на бело па додати млеко и 50 гр качкаваља. Пустити да мало ври док се не згусне.

На половину лазанја сипати издистано месо, па на то пола бешамел соса. То покрити другом половином теста, сипати другу половину бешамела и посути остатком качкаваља. Пећи у загрејаној рерни око 30 минута, да лепо порумени.

Напомена: На исти начин може се правити лазанја са печуркама уместо са месом.

Апотека из природе

ЦРНИ БИБЕР

Вишегодишња пузавица из југоисточне Азије где се за његова кулинарска и лековита својства зна вековима. Семе бибера се састоји од јаког зеленожута есенцијалног уља. Такође је богато алкалоидним пиперионом.

Црни бибер стимулише варење, користи се за лечење лењих црева, гасова, надимања.

Начин употребе: У 150 мл кипуће воде ставити 3 г зрна бибера. Због укуса зачинити га наном. Након 10 минута процедити и пити 2-3 пута на дан.

Напомена: Црни бибер не треба узимати у исто време са лековима за разређивање крви.

БУЧУ

Бучу се углавном употребљава код проблема са бешиком и инфекцијом уринарног тракта, као што су циститис, простатитис и уретритис. Лишће

буче садржи биљну слуз која умирује упаљену слузокожу.

Начин употребе: једну кесицу чаја (2 гр) ставити у шољу кипуће воде. Пити три пута дневно по шољу, пре оброка. Постоје и капи које се пију три пута дневно – по 40 капи пре оброка.

Напомена: Бучу не треба користити у случајевима озбиљних проблема са бубрезима.

Припремила: Софија Доминковић

У бањи као на мору

Видела сам ја колико је деце тамо било.
Трчкарају, мувају се, лопте лете на све стране,
диме се роштиљи, лубенице се хладе у потоку...
просто ти је мило кад све то видиш

Јесам ли те сад баш изненадила бакасице: била јуче, седела цело после подне и таман си мислила да ме нећеш скоро видети, кад ето мене и данас. Мислиш треба ми нешто, зато сам дошла. Е па, ако ћеш баш-баш искрено, ево: другарица и њен неки ортак са којима је требало да се видим испалили ме, ма знаш шта је то – нису су појавили, а то су ми јавили тек пошто су ме пола сата пустили да венем. Ја се онда нешто помислих кад сам већ ту у близини и немам шта да радим следећих пар сати, да скочим код тебе да те још мало видим и да евентуално нешто мало клопнем. Ма, немој ти мени немаш ништа, ниси знала да долазимо, кад ја знам да се увек нешто нађе за мене. Ето, видиш да имаш, па не тражим ти ја кавијар и шампањац, само нешто да се прегризе...

Добро, бакасице, шта сад опет да ти причам, јуче сам ти све рекла и знаш да волим да гледам ТВ док једем. Рекла си ми и да ти је било лепо у бањи, а то сам и видела оно кад смо неки дан дошли по тебе. Да, да и мени се свидело што смо цео дан шетали, ишли свуда, и на излетишта и тамо ручали на оном дивном месту поред воде. Него знаш шта, ја сам остала потпуно запрепашћена саставом бањских гостију или туриста или шта су већ.

Ја сам ти, знаш, очекивала све саме бакасице, декице и тако углавном неке твоје вршњаке како се тамо шеткају ногу пред ногу и иду на неке терапије. А уста сам разјапила од чуда и тако ми остала отворена пола сата кад сам видела колико је тамо младог света. Све неки момци и девојке у пару, па неке труднице, а младих парова са малом децом да не поверујеш рођеним очима. Као да си у неком летовалишту на мору и то на гласу, монденском морском месту. Цео дан сам само гледала како ти млади људи са својим клинцима и клинцезама шетају околу свим оним стазама и стазицама кроз шуме, поред речице, на све стране. Сад, јесте био баш леп дан (што се овог лета баш и не би могло рећи за много њих) и била је недеља, али опет, бакасице, па бања је то. Знало се одувек ко тамо иде: старији људи, твоји исписници, да шетају, пију лековите воде, иду на неке терапије... или сам бар ја тако мислила. Мада кад причам са мојима из друштва, сви су исто тако мислили. Бар до сада. А изгледа као да су и они почели да мењају мишљење. Ето, и друг моје другарице каже да је овог лета био у Врњачкој Бањи и да се супер испроводио. А моја генерација.

Шта кажеш, и у твом хотелу било пуно младих људи са малом децом, неколико парова близанаца и породица са по троје деце. Баш дивно. Видела сам ја колико је деце тамо било. Трчкарају, мувају се, лопте лете на све стране по излетиштима, диме се роштиљи, лубенице се хладе у потоку ... просто ти је мило кад све то видиш. И шта ме је посебно одушевило: нигде ђубрета. Сва та излетишта крцата људима, испадају са свих страна, а нигде отпадака, кора од тих охлађених лубеница, пластичних флаша ... Али, на сваком кораку корпе за отпатке. Уредно висе и то празне поред оноликог света. Не прелива се ђубре и не испада око њих. Значи ништа није немогуће. Нити је наш свет толико безобразан да поред корпи на све стране ђубре баца околу. Нигде нисам видела ни отпадак један.

КАЖЕ МИ МОЈА УНУКА

Значи ако би и овде код нас мало згустили те канте, можда не би свуда било толико ђубрета. Ја, на пример, своје папирџе, омоте од жвака, чоколадица и којечега лепо стрпам у џеп или у торбу и тако носам околу док не наиђем на канту. Е сад, некад заборавим, па тако кад станем да празним џепове или ранац код куће, испадне као да сам још по улици скупљала шта други бацају јер просто не верујем колико сам тога у стању да накупим по џеповима за једно поподне. Добро, сад и ти, кад изађем, по цео дан ме нема па није ни чудо што имам толико за бацање. Ја баш мислила да ћеш да ме похвалиш што не бацам по улици, а ти одмах ударила на дужину мог избивања из куће. Шта ћеш, бакасице, једном сам млада и једном имам околико година, неће се то ни вратити ни поновити. Па сад, шта ухватим, то ми је. Добро, добро, знам ја да је још пуно лепих година предамно, али ипак да искористим док још немам обавеза а имам своју кинту, па да се наживам колико ми време и могућности дозвољавају. И кад погледаш, нисам баш ни бесна па да измишљам нека путовања, фенси места у граду и то. Него, ето, само са својим друштвом желим да проведем што више времена. Али ја се овде распричала као и увек, а већ дошло време за онај вечерњи договор па морам да јурим да се тушем, пресвучем, средим, ма знаш већ. Кис, бакасице, гледамо се ових дана.

Бака Мара

НОВА САЗНАЊА О ШТЕТНОСТИ ПРЕКОМЕРНОГ ГЛЕДАЊА ТЕЛЕВИЗИЈЕ

Седење опасно по живот

Наше грађане као светске рекордере у времену проведеном испред ТВ екрана требало би да забрине откриће о читавом низу угрожавајућих последица

„То је кућа у којој се цигарета и телевизор никад не гасе“, имала је обичај пријатељица да каже за своју вишечлану, вишегенерацијску породицу. У време кад се млади спремају за спавање, старији већ устају, први се уз ТВ екран успављују, други разбуђују.

Слика Србије свима добро позната, као и пласман на листи неславних рекорда. У европском смо врху по броју пушача (38 одсто мушкараца и 29 одсто жена), без обзира на скорашње благо смањење процента као последице ригорозних законских мера, а у планетарним размерама на првом месту по количини времена протраћеног испред телевизора – више од пет сати сваког дана.

Када је међународна медијска компанија АГБ Нилсен, која се између осталог бави и праћењем гледаности програма, објавила прошлог пролећа да су Срби прobili границу од 300 минута дневно и тиме претекли до тада неприкосновене Американце, тај податак узет је као поражавајући доказ духовног осиромашења нације.

Резултати најновијих истраживања о томе како све на наш организам утичу сати зурења у титрави екран упућују, међутим, на много веће разлоге за забринутост у погледу комплетног психофизичког здравља.

Код људи који тој „најнеактивнијој активности“ посвећују преко четири сата дневно, са сваким сатом више ризик од умирања од срчане болести повећава се за 18 одсто, а за 11 одсто од смрти услед неког другог узрока. Откриће којим се у једном од својих последњих бројева позабавио амерички магазин „Тајм“ показује, такође, да за 20 одсто расте опасност од добијања дијабетеса типа 2.

Научни тим који је предводио др Франк Ху са Харварда сконцентрисао се на могућу узрочно-последичну везу између гледања телевизије и кардиоваскуларних болести, дијабетеса

или ране смрте, а резултати су те сумње недвосмислено потврдили. Опсежан пројекат обухватио је налазе неколико студија спроведених у последње четири деценије а истраживање, како наводи „Тајм“, није дало експлицитан одговор на питање зашто телевизија доприноси нарушавању здравља, али је погубно дејство без дилеме установљено.

„Претерано гледање подразумева смањену физичку активност и повећан унос хране и калорија“, понудио је др Ху најједноставније и најлогичније објашњење. Оно што је у читавој причи ново и што ће изискивати наставак испитивања је управо околност да је гледање ТВ-а издвојено као најпроблематичнији вид инертности у поређењу са читањем или седњем за компјутером, на радном месту.

Није тешко разумети и зашто. Појам телевизије, поготово кад су у питању спортски преноси (а тога нам заиста не недостаје) постао је неодвојив од брда нездраве хране, грицкалица, сендвича, конзерви пива, сокова и кока коле. Телевизија, дакле, није само седење, него и брза храна и пиће. Уз

околност да седење само по себи утиче на успоравање метаболизма, сагоревање масти и дејство инсулина, овај нездравих товар „ића и пића“ који конзумирамо неселективно и без потребе појачава већ постојеће лоше ефекте.

У истраживању стручњака са Харварда нису посебно анализирани последице на особе које се иначе баве и неким физичким активностима, мада др Ху напомиње да су испитивања показала да су они који претерано гледају ТВ мање склони упражњавању физичких вежби. Он такође сугерше да би, приликом узимања анамнезе, пацијента обавезно требало питати колико времена проводи у фотељи испред ТВ-а и да би, независно од савета за вежбање, морало да се препоручи и скраћивање ТВ сати.

Међутим, према неким другим стручњацима физичка активност не поништава ефекте ТВ зависности. Исто као што догинг не може да анулира дејство попушене паклице цигарета, тако ни вежбање није „противотров“ седењу. С друге стране, у САД, због огромног проблема гојазности у свим узрастима а поготово међу децом, све је више присталица мишљења које седење сврстава у групу највећих фактора ризика, чак у исту раван са пушењем.

„Некретање нас убија“, објављено је недавно на природњачком сајту „Нечерел њуз“ посвећеном природном лечењу и здрављу.

Ствари ипак нису безнадежне како изгледа. Наравно да се треба чешће присетити да на даљинском постоји и дугме за искључивање и ограничити употребу телевизије само на програме који нас истински занимају, а што се самог кретања тиче, лекари нуде одиста широко демократско решење. Тачније, све што није прикованост за фотељу рачуна се и добро је дошло. Дакле, важни су и кућни послови и послићи, некад се треба макар проврзмати по кући, сићи до радње за неку ситницу, телефонирати стојећи.

Па чак и те несрећне телевизијске рекламе можемо да гледамо са позитивне стране. Ако ништа друго, то је прилика да се устане и протегну ноге. Изгледа да је све боље, здравије и природније од мумифициране позе на каучу. Па, зар није?

Д. Драгић

Индустрија за сениоре

Демографске промене планетарних димензија стварају простор за нове производе и услуге намењене долазећој генерацији дуговечних

Демографи су одавно постигли консензус у процени да ће овај век бити stoleће дуговечности. Неки су већ израчунали да су људи који ће доживети 150-ту управо рођени, што помало звучи као научна фантастика. Али нема ничег фантастичног у прогнози да ће број оних са навршених 65 – што постаје мање-више универзална граница за прелазак у статус „старијих грађана“ или „сениора“ – до 2050. бити готово утростручен.

То је уосталом и званична процена Уједињених нација: да ће овај део популације са садашња 523 милиона у идућих четрдесетак година достићи око 1,5 милијарду и по први пут у историји бити већи од броја деце млађе од пет година.

За многе економисте растући број седамдесетогодишњака и осамдесетогодишњака само је фискални терет и готово свуда разлог за продубљивање буџетских криза. За такву тврдњу већ данас, судећи по учесталим ревизијама пензијских система, има довољно аргумената.

У студији „Глобално старење 2010“, консултантска кућа „Стандард и Пурс“ (иста она која је ових дана у вестима због одлуке да снизи кредитни рејтинг највеће светске економије, америчке) износи податак да глобални рачун само за лечење деменције, старачке заборавности, већ достиже своту од 600 милијарди долара годишње. „Ниједна друга сила неће у толикој мери обликовати будућност националних здравствених система, јавних финансија и унутрашњих политика колико незаустављива стопа по којој светско становништво стари“, један је од закључака ове анализе.

„Стандард и Пурс“ не открива ништа ново када констатује (и упозорава) да многе земље нису припремљене за нове демографске реалности и да неће бити у стању да покрију трошкове пензија и здравствене заштите, те ће, ако не дође до радикалних промена социјалних политика, бити великих криза, па и ломова (које су, уосталом, негде већ почеле).

Могуће је, међутим, на феномен глобалног старења гледати и из другог угла – као на прилику за нову глобалну индустрију. Растући број добро држећих сениора представља једну сасвим нову категорију потрошача спе-

цифичних роба и услуга, па је ова чињеница неким прилика коју никако не треба испустити, при чему и овде важи правило „ко девојци, њему девојка“. Што значи да ће они који први стигну на овај сада углавном празан простор стећи недостижну предност.

Процена је да засад највише обећава она категорија производа и сервиса која би сениоре повезала са новим, пре свега информатичким технологијама: интернет, друштвене мреже и сви други елементи коришћења компјутера који постају доминантно обележје савремене цивилизације. Колико прошлог месеца неколико великих америчких компанија, међу којима су најпознатије „Бенк ов Америка“, „Фајзер“ (произвођач „вијагре“) и „Џонсон и Џонсон“, формирало је „Глобалну коалицију за старење“ са мисијом да владама и индустријама помогне да се боље носе са наглим повећањем броја сениора.

– Компаније почињу да размишљају како могу да задовољавају потребе овог популационог сегмента – каже Енди Сиг, шеф Сектора за услуге пензионерима у „Бенк ов Америка“. – Ако сте у некој великој компанији или ако као предузетник размишљате који бизнис да започнете, где ћете наћи тако велики слој потрошача са јасно дефинисаним профилем, потребама и куповном моћи него међу онима који се управо пензионишу и у том статусу ће остати бар следеће две деценије.

Овај стручњак, наравно, има у виду куповну моћ пензионера које највише по-

знаје, америчких, која се процењује на око 2.600 милијарди долара, што је свота коју је из наше перспективе тешко појмити.

У званичном проучавању технологије и старења и потенцијала пратеће економије засад се највише одмакло у Европској унији, где је за ову сврху одвојен фонд нешто већи од милијарду евра. У САД је у току кампања да се ово питање стави на национални дневни ред: да постане тема у Конгресу, као и да се оснује Комисија за старење при Белој кући.

У оптицају је иначе неколико веома креативних идеја у овој области. Једна од њих су „интернет гробља“ у којима, наравно, неће почивати ничије кости, већ успомене. Сениори би уз помоћ овог сервиса својим потомцима у неким серверима (интернет „облацима“, како се то званично зове) остављали видео-записе о себи и својим животима како би остали упамћени.

Други концепт који изазива велико интересовање јесте прављење посебних друштвених мрежа, неке врсте „фејсбука“ за сениоре, преко којих би се повезивали и размењивали искуства.

Један од изазова који тек треба да буде савладан јесте како да све што се нуди овој групи потрошача не буде „старачки обојено“, па због тога и одбојно. Добитна формула, по којој су већ направљени неки узорци, гласи да оно што ће користити стари мора да буде привлачно и онима који то нису.

М. Бекин

ОДРЖАН 30. ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ СИМПОЗИЈУМ СКУЛПТУРЕ У ТЕРАКОТИ

„Тера“ – кикиндска а светска

Недавно је у Кикинди завршен 30. интернационални симпозијум скулптуре у теракоти – „Тера“. На јубиларном сазиву вајало је шесторо уметника – четворо из иностранства и двојица из Србије.

И овогодишњи учесници оставили су граду домаћину део својих остварења, тако да је са пређашњим поклонима фондус премашио 1.000 скулптура

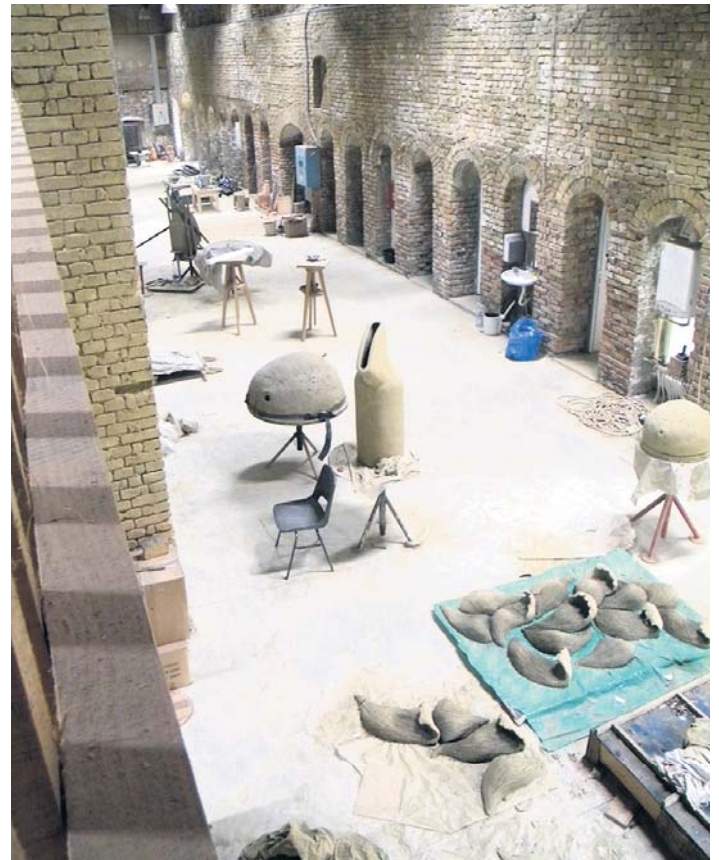
великог формата у теракоти. То уметничко благо створило је на једном месту, у различитим раздобљима, око 400 вајара из четрдесетак држава и по томе је овај кикиндски бренд од глине постао јединствен у свету.

За одржавање јубиларног симпозијума Министарство културе, информисања и информационог друштва издвојило је 400 хиљада динара, и пет милиона динара за уређење

простора за чување и излагање скулптура, а манифестацију је посетио и ресорни министар, Предраг Марковић. И Влада Војводине је помогла тако што је претходно финансирала

адаптирање атељеа који је пре тридесет година установљен у напушеном погону циглане из 19. века. Ново рухо пространог и намени приведеног атељеа омогућава да се у њему ради

током целе године а не, као до-недавно, само лети. У очекивању потпуног решења смештајног простора размишља се и о оснивању факултета, академије „Тера“.

У кикиндском Народном музеју одржана је изложба посвећена историјату овог симпозијума, а у Галерији „Тера“ били су изложени радови прошлгодишњих учесника. **С. Завишић**

КНИЋ

Златно зрно Шумадије

У Книћу је одржана завршна свечаност традиционалне манифестације „Златно зрно Шумадије“, на којој су проглашени рекордери у производњи пшенице, најбољи комбајнери и пекари. За ту прилику је приређена и изложба пекарских производа, као и богат културно-уметнички програма за све учеснике.

Пољопривредно-туристичка и културна манифестација „Златно зрно Шумадије“ одржана је осму годину заредом. Манифестација која се организује у част жетве, жита и хлеба окупила је бројне госте, пољопривредне стручњаке и уметнике из различитих области. Ипак, све њих је привукла изложба пекарских производа, од кора за пите и гибанице,

преко многобројних врста брашна, до савијача, штрудли, хлеба и пецива разних укуса.

Биле су изложене слике и рукотворине од сламе, које су посетиоцима представи-

ли гости из Суботице. Председник општине Кнић, Борислав Бусарац, уручио је златнике најуспешнијим произвођачима и жетеоцима. За најбољи принос по хектару награђен је Милан Вучковић из Рашковића, који је остварио просечан принос од 7.250 килограма пшенице по хектару. Слободан Пејић из Маскара код Тополе пожњео је највећу површину под стрним житима. Милан Јовановић из села Градац код Баточине награђен је за највећу предату количину пшенице на складиштење, а за најбољу пекару проглашена је пекара „Неша“ из Аранђеловца.

Институцијама и појединцима за допринос развоју ове традиционалне манифестације уручене су медаље, плакете и захвалнице.

М. Сантрач

Љубичастим бобицама у част

Заљубљеници у природу и планину од 28. до 30. јула, другу годину за редом, имали су прилику да уживају у манифестацији „Дани боровнице“ на Копаонику, у организацији МК Моунтаин Ресорта, Националног парка Копаоник, Туристичко-спортске организације „Рашка“ и Туристичке организације општине Брус, а ове године манифестацију је подржао и Сектор за развој пољопривреде амбасаде Холандије у Србији.

Током манифестације посетиоцима су представљени производи од боровнице домаћих излагача, а стручни жири је оцењивао њихов квалитет у неколико категорија: безалкохолна и алкохолна пића, желеи, џемови и слатко од боровница. Током финалног дана, на централном тргу, госте су забављала културно-уметничка друштва из Рашке и Бруса, а будући да овакве манифестације доприносе и већој посећености Копаоника, хотелијери су, у жељи да изађу у сусрет различитим интересовањима, понудили и друге додатне спортско-рекреативне садржаје.

– Осим „Дана боровнице“, нашим гостима предлажемо неку од активности у природи,

Победници: Драгица Гавриловић, Ненад Миљковић и Зорица Јаснић

у оквиру пакета Активан одмор. У понуди је школа јахања, параглајдинг, вожње квадovima или моунтин бике-ом низ падине Копаоника. За децу узраста од 10 до 14 година организован је летњи камп енглеског и француског језика, а за најмлађе је, током лета, у понуди школа тениса и кошарке – каже Никола Аврам, генерални директор МК Маунтин ризорта (Моунтаин Ресорта), компаније која се бави планинским туризмом.

Висок ниво услуге и знатно ниже цене у односу на зимску сезону само су неки од разлога због којих најлепшу српску планину треба посетити и током лета.

Иначе, боровница се користи као свеж плод, сушено воће, џем, пекмез, сок, компот, сируп или чај, а у неким крајевима и за прављење вина и ракије. Осим плода, користе се и листови, за справљање чајева или облога. Осим антиоксидативног деловања, утиче повољно на срце, крвне судове, кожу и имуни систем. Плод има мало калорија а доста лековитих састојака. Боровница (Вацциниум муртиллус) расте на већим надморским висинама, као зимзелени грм висине тридесетак центиметара, са ситним бобичастим плодовима слаткастог укуса.

А када је реч о награђенима, у категорији алкохолних пића за победницу „Дана боровнице“ изабрана је Зорица Јаснић, у категорији слатко и најуређенији штанд победила је Гавриловић Драгица, док је у категорији сокова и џемова најбоље оцене добио произвођач Ненад Миљковић.

Ј. Томашевић

БЛАЦЕ

Пензионери у Музеју Топличког устанка

Неколико десетина пензионера из Топлице, које је предводио председник Удружења пензионера општине Блаце, Десимир Ђорђевић, посетили су недавно Музеј Топличког устанка у селу Гргуре, подно Копаоника.

После разгледања експоната изложених у овом „сеоском музеју“, једином такве врсте у овом делу Србије, кустос Радосав Лазаревић пензионере је детаљно упознао са херојским подвизима бораца устаничке Топлице, чији је вођа Коста Војиновић мучки убијен 17. децембра 1917. године у воденици у близини овог села.

Пензионери су затим у порти цркве Светог Јована Претече положили венац на споменик Кости Војиновићу и његовим друговима а потом их је председник црквене општине Гргуре Радован Игњатовић упознао са радовима на реконструкцији „црквене куће“, у којој је у првој половини прошлог века срицао прва слова српске азбуке неколико знаменитих Топличана. **С. Н.**

ЗАЈЕЧАР

Од Ромулијане до Хисара

Друштвени живот и активности зајечарских пензионера и инвалида рада је веома богат и разноврстан почев од дружења која се одвијају у три клуба (клуб пензионера „Два брата“, Центар за социјални рад „Златна јесен“ и дом Црвеног крста „Зрело доба“), до организовања излета и посета значајним местима „Трагом наших старина“.

Поред излета на Краљевицу и посета центру „Попова плажа“, зајечарски пензионери често организују и обиласке туристичких места и бања, па и походе планинама широм Србије.

У тим активностима предњачи секција жена пензионера којом руководе председница др Јованка Филимоновић, и њена заменица, Слободанка Милетић. Оне су организовале и врло интересантну екскурзију од Зајечара, преко Ниша, до Прокупља током које су обишле културне и уметничке знаменитости овог топличког града. Незаборавна ће остати посета цркви свете Петке и излетишту „Хисар“. Иначе, Прокупчанке су прошле године боравиле у Зајечару, а поново су се дружиле на сусретима жена пензионера зајечарског и борског округа у Кладову. **М. С.**

ГОЛУБАЦ

Изабрано ново руководство

Удружење пензионера општине Голубац изабрало је нови Управни одбор, председника и потпредседника који ће руководити овом организацијом у наредном четворогодишњем периоду.

Функцију председника Општинског удружења пензионера Скупштина је поверила Драгану Обретковићу из Браничева, економисти и активном члану овог удружења, а за потпредседника је изабран Драгиша Јанковић из Дворишта.

– Активности Удружења пензионера наше општине у протеклом периоду базиране су на обезбеђењу огрева на рате, пакета сухомеснате робе и помоћи најсиромашнијим члановима, што ће и надаље бити најважнија обавеза – рекао је досадашњи председник, Душан Ђокић. – Радили смо и на омасовљавању чланства, па наше удружење данас броји више од 1.770 чланова. Организовано је и неколико туристичких путовања и излета – нагласио је Ђокић.

Остварена је добра сарадња са колегама из суседних општина и то ће се наставити и убудуће. Захваљујући присутнима на указаном поверењу, нови председник Удружења, Драган Обретковић, истакао је да ће са својим сарадницима настојати да обезбеди програме и активности да би најстарија популација имала поверење у своју организацију, а они најсиромашнији и услове за бољи живот.

Љ. Н.

ВЕЛИКА ПЛАНА

Отворен клуб пензионера

У просторијама хуманитарних организација и удружења у Великој Плани недавно је отворен Клуб за дневни одмор и рекреацију пензионера овог поморавског града. Поздрављајући госте и будуће посетиоце, клуб је отворио Периша Бојић, председник Општинског удружења пензионера, а свечаности је присуствовао и Дејан Шулкић, председник општине Велика Плана, са сарадницима и Слободан Б.Пантић, председник Окружног одбора пензионера.

Поред пензионера клуб ће користити чланови још неких удружења и организација, и у њему ће, уз кафу и сок, моћи да прочитају новине, гледају телевизију, одиграју партију шаха и домина. Осим тога, у клубу ће се организовати забаве, дружења и спортска такмичења.

Сл. К.

КРАГУЈЕВАЦ

Слава удружења Македонаца

Удружење Македонаца Шумадијског округа „Татковина“ прославило је своју славу, Светог пророка Илију. Тиме је уједно, обележен и македонски национални празник Илинден. Према православном обреду, слава је обележена резањем славског колача у просторијама овог удружења.

Иначе, према подацима Удружења „Татковина“, у Шумадијском округу живи око три и по хиљаде грађана македонског порекла и чланова њихових породица. Македонци у Србији уживају сва права националне мањине и имају формиран свој национални савет, кажу представници Удружења „Татковина“.

М. С.

ПРИБОЈ

Обезбеђени огрев и зимница

Удружење пензионера у Прибоју са више од 4.500 чланова једна је од најефикаснијих организација ове врсте у Златиборском округу. Оно помаже своје чланове на разне начине, а за наредну зиму обезбеђено је више од хиљаду кубика огревног дрвета по цени од 3.500 динара за кубни метар. Редовно се врши набавка сухомеснатих производа, свеже пилетине, лиснатог теста, меда и других намирница које могу да се обезбеде по приступачним ценама и условима плаћања. Огрев се отплаћу-

Председник Удружења
Радован Ровчанин

је на шест месечних рата, а остало на три месеца без камате.

О трошку Фонда ПИО сваке године по 50 чланова одлази на десетодневни одмор, а двоструко више се у вансезони одмара у оближњој Прибојској Бањи, бесплатно по 10 дана. Превоз организује Удружење.

Уз помоћ општине и разумевања превозника свим пензионерима обезбеђен је бесплатан превоз у локалу, а ван територије општине имају повластице од 30 одсто.

Ђ. М.

ВРАЊЕ

Сустрет после пола века

Иако расејани по целом свету, ипак су после педесет година успели да се окупе на прослави матуре. Од 56 матураната врањске гимназије, на сустрет их је дошло само 17. Ова генерација је изнедрила много правника, професора, инжењера и стручњака других професија, а данас су сви пензионери.

Разговарало се о времену које је протекло као трен. О унцима, радостима живота трећег доба.

– Растајемо се срећни и весели до следећег сустрета – поручио је планинар Станиша Стошић.

Р. С.

ЛОЗНИЦА

У посети Кањижи

На позив Удружења пензионисаних радника ОУП-а Кањижа, неколико чланова Удружења пензионисаних радника унутрашњих послова Лозница присуствовало је дружењу и рекреативно-спортској манифестацији које су Кањижани традиционално организовали на обали реке Тисе у одмаралишту „Бања Кањижа“.

Поред чланова удружења из Лознице, овом дружењу су присуствовали и чланова удружења из Суботице, Бачке Тополе, Зрењанина, Бечеја, Кањиже, Новог Сада и Сегедина – Жупаније Чонград из Републике Мађарске.

Овом приликом домаћини су организовали такмичења у шаху, пикаду и фудбалу. Најбољим екипама су додељена признања.

З. С.

ТРСТЕНИК

КУД „Запис“ на великим фестивалима

Културно-уметничко друштво „Запис“ основано је пре седам година и до сада је имало бројна гостовања. Према речима секретара овог друштва, Милоша Бојовића, друштво има више од 400 чланова а у оквиру секција присутни су и у школама трстеничке општине. Осим фолклорне, активне су певачка и глумачка секција, као и народни оркестар.

Прошлог месеца „Запис“ је гостовао у Италији на два велика фестивала у покрајинама Варезе и Трентино, где су као једини српски КУД достојанствено репрезентовали своју земљу и њену фолклорну баштину. Остварени су значајни контакти са тајванским ансамблом, па су Трстеничани добили од њих и позив за гостовање. Бојовић каже да следе наступи у Румунији, такође на великом фестивалу „Хара Маре“, где ће поред њих бити још осам друштава из иностранства. КУД „Запис“ наступа са кореографијама из свих крајева Србије, а карактеристичан је по староградским играма са српског двора с почетка 20. века. Планирана је и узвратна посета братском КУД-у „Антон Танц“ из Лашког у Словенији, каже секретар трстеничког „Записа“, Милош Бојовић.

Д. И.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Прерачун пензије

Пензионер сам од 1991. године и редован сам читалац листа „Глас осигураника“ за који имам само речи хвале. За нас пензионере много значи да у листу који бесплатно добијамо прочитамо све оно што нас интересује. Такође је веома битна и рубрика у којој одговарате на питања на стручан, а опет јасан начин и упућујете осигуранике на то како да реше одређене проблеме.

Посебно смо захвални за рубрику у којој нас позивате да ми пишемо вама и кажемо шта нас тишти и тако нам помогнете да проблем превазиђемо.

Па ево: знамо да по закону корисник пензије има право да ради, да му се и тада уплаћују до-

приноси за ПИО, и да онда има права на прерачун пензије, с тим да ако му износ одговара, може да га прихвати, а ако му је неповољан, може да задржи пензију коју је већ и пре тога примао. Али смо у нашој филијали наишли на проблем, то јест не желе да прихвате захтев за прерачун пензије. Ми сматрамо да треба да прихвате и да донесу решење, било позитивно, било негативно. Зато и пишемо надајући се да ће да прочита ко треба и да се ова неправда исправи.

У име заинтересованих пензионера,

Радомир Рајић,
Параћин

РЕДАКЦИЈА: Тачно је да пензионер има права на прерачун пензије ако ради после одласка у пензију, али треба да знате да захтев не може да се поднесе после неколико месеци рада, него мора најмање годину дана после пензионисања да ради да би могао да поднесе захтев за прерачун. Пошто нам нисте доставили комплетније податке, не можемо ништа конкретније да вас саветујемо.

Некад и сад

Прописивање лекова у радничком осигурању

Средишњи уред за осигурање радника издао је 1927. године правила за прописивање лекова у радничком осигурању. Како би неки лекови, који се много употребљавају, били нешто јефтинији, то је господин Министар народног здравља, након што су се о том споразумели претставници Апотекарске коморе и Средишњег уреда, одредио решењем од 25. октобра 1927. год. лекове норма радничког осигурања. То су разни лекови, који су прописани у одређеној количини и форми са ознаком „досим“, а по свом саставу одговарају свим захтевима савремене терапије. Данас имаде 88 лекова норма радничког осигурања, а све те лекове може апотекар да приреди у апотеци. Истим решењем, којим су одређени лекови радничког осигурања, Господин министар одредио је и начин, односно кључ према којем се израчунавају цене за те лекове. Тај кључ, односно начин је удешен тако да је апотекарима осигурана зарада, а радничком осигурању омогућено да снабдева своје чланове нешто јефтинијим а уз то ваљаним лековима наше државне фармакопеје.

(Средишњи уред за осигурање радника од 1922. до 1937. године, Загреб, 1938. г.)

Проширена листа медикамената

Републички завод за здравствено осигурање, после четири године, проширио је листу лекова који се набављају на рецепт, и то за 238 лекова, од којих су 106 потпуно нове активне супстанце, различитих облика, јачине и паковања. Остали су стављени на листу ради боље конкуренције, снабдевености тржишта и веће могућности избора. На листи су се нашли лекови за лечење есенцијалне хипертензије, хепатитиса Бе, лекови који се примењују код акутног инфаркта миокарда, карцинома бубрега; затим вакцина против обољења доњих дисајних путева које изазива вирус РСВ код деце са високим ризиком од настанка ове болести, нова генерација лекова против епилепсије, депресије и друго. Листа је проширена и за пет потпуно нових цитостатика, за болести које се до сада нису лечиле. За два цитостатика проширене су индикације: за лечење мултиплог мијелома у првој терапијској линији, као и лекови

за лечење карцинома дојке у ранијој фази. Проширена је и индикација за лек пегилвани интерферон алфа који се користио у лечењу хепатитиса Це, а од сада ће се користити и за лечење хепатитиса Бе. Лечење глаукома је усклађено са савременим терапијским принципима, те су сви лекови који се користе уврштени на листу А без процентуалног учешћа. За лечење реуматског артритиса, обољења гастроинтестиналног тракта и друга реуматска обољења, листа је проширена новим биолошким лековима. Уврштени су и савременији контрасти који се примењују у дијагностици. Додати су и лекови који се користе у лечењу мишићног спазма, нови антидепресиви и антиепилептици. Такође, за примену у болничким условима листа лекова је проширена савременим лековима из групе карбапенемских антибиотика.

Ј. О.

Из 50 одсто инвалидске у старосну пензију

? Марија Шолаја, Вајска: Рођена сам 3. 11.1952. године. Решењем Фонда ПИО из 2006. године признато ме је право на накнаду у висини 50% инвалидске пензије по основу преостале радне способности јер сам на послу добила отказ. У решењу пише да ће ово право да ми престане када испуним услов за старосну или инвалидску пензију. С обзиром на то да имам 30 година радног стажа, када ћу остварити право на пуну пензију?

Одговор: Као што пише у решењу којим Вам је признато право на накнаду у висини 50% инвалидске пензије, право на ту пензију Вам престаје стицањем услова за старосну пензију. Наравно, пре испуњења услова за старосну пензију, Ви можете, ако су за то испуњени законски услови, тј. ако је дошло до знатног погоршања Вашег здравственог стања, поднети захтев

за остваривање права на инвалидску пензију. Будући да имате 30 година и више пензијског стажа, услов за старосну пензију испунићете када навршите 60 година живота, тачније 3. 11. 2012. године. Тада можете поднети и захтев за старосну пензију, па пошто су већ сви елементи познати, неће бити проблема за доношење решења о признавању права на старосну пензију.

Пољопривредним стажом до услова за пензију

? Рената Бекић, Чока: Имам 55 година. У Хрватској сам остварила 16 година и 10 месеци стажа, а у Србији имам радни стаж од 14 година и три месеца (по радној књижици). Примала сам новчану накнаду за незапослене до јула ове године. Занима ме да ли могу за период који ми недостаје до 35 година стажа, када нисам била у радном односу, од 1991. до 1996. године, сама да уплатим доприносе по основу пољопривреде јер имам у власништву једно јутро земље. Какве су могућности да остварим право на пензију?

Одговор: Потпуно је разумљиво да као лице које је остало без запослења и накнаде код НСЗ желите да решите своје egzистенцијално питање. Да бисте остварили стаж преко пољопривреде потребно би било да сте и у то време од 1991. до 1996. године били власник пољопривредног земљишта, да сте се бавили по-

љопривредном делатношћу, што подразумева да Вам је и пребивалиште у то време било везано за локацију где се земљиште налази. Исти услови су и данас што се тиче минимума површине земљишта, па можете недостајући стаж надокнадити уплатом доприноса и у будућем периоду, до испуњења услова за пензију.

Скраћено радно време и дужина стажа

? Радош Терзић, Краљево: Моја супруга има 62 године. У радној књижици јој пише да је радила у фирми око осам година по три часа дневно, као и 15 година по четири часа дневно и да је остварила стаж у трајању нешто више од 12 година. Да ли се радно време од четири часа дневно сматра пуним радним временом, јер би у том случају она имала 16 година стажа и самим тим и право на старосну пензију. Ако не, како може да оствари право на пензију, тј. да ли може да уплати доприносе, месечно или одједном, за стаж који јој недостаје до 15 година.

Одговор: Постоје ситуације регулисане Законом о ПИО, када се рад са скраћеним радним временом могао рачунати као стаж остварен са пуним радним временом. То се односило на инвалиде рада који су радили са

скраћеним радним временом, на војне инвалиде, цивилне инвалиде рата, као и друга инвалидна лица, ако раде онолико радног времена колико то одговара њиховој радној способности. У осталим случајевима се,

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

као и Вашој супрузи, време проведено на раду са скраћеним радним временом, признавало у трајању које одговара укупном броју часова проведених на раду и сведени на пуно радно време, тако да је у радну књижицу уписано само време проведено на раду, а тако би се признало и приликом оцене услова за признавање права на старосну пензију. Стаж до минимума стажа

осигурања од 15 година не би могла да допуни уплатом стажа за периоде рада када је радила скраћено. Оно што је требало и раније урадити, а није касно ни сада, јесте да се супруга укључи у обавезно осигурање по члану 15 Закона о ПИО и на тај начин надомести недостајући стаж. Напомињемо да је то укључивање могуће само 30 дана уназад од поднетог захтева.

Утврђивање недостајућег стажа

? Добраца Станић, Шабац: У радном односу сам била од 1981. до 2010. године, а сада примам накнаду и то би требало да буде до 2013. године када ћу испунити услове за пензију. Пре овог радног односа радила сам у ПТТ Призрен од 1978. до 1981. године и за тај период сам добила М-4 али су ми признали само две године и седам месеци, тј. недостаје ми још осам месеци стажа. Како да решим овај проблем око признавања и ових осам месеци стажа?

Одговор: Када будете поднели захтев за остваривање права на пензију, надлежна филијала ПИО у Шапцу ће свакако покушати да прибави податке о заради и за 1981. годину. Ако се подаци пронађу, наравно, признаће Вам се овај период у стаж осигурања и обрачунати зарада

у пензијски основ. У случају да се подаци не пронађу, признаће Вам се само стаж без података о заради за ту годину. Ако се, пак, пронађу само делимични подаци, на пример само пет месеци, а не зарада за свих осам месеци, утврдиће Вам се и стаж и зарада за пет месеци.

Право на инвалидску пензију

? Милица Јовић, Смедеревска Паланка: Имам 26 година радног стажа и 57 година живота. Тренутно нигде не радим јер нисам способна за обављање послова. Четири пута дневно сам на инсулину, тешко се крећем, лошије видим и нико не жели таквог радника. Да ли имам права на неку помоћ или инвалидску пензију. Докторка ми каже да не може да ми да предлог за пензију.

Одговор: По Закону о ПИО, не испуњаваате услов за остваривање било ког права из пензијског и инвалидског осигурања. За жену је старосна граница сада 60 година живота. До тада можете остварити само право на инвалидску пензију, наравно под условом да за то испуњаваате законске услове. За сада Ваш лекар сматра да не испуњаваате услов, тј. да код Вас не постоји

потпун губитак радне способности у шта не треба сумњати. У систему пензијског и инвалидског осигурања више не постоје инвалиди рада са преосталом радном способношћу те ни по том основу не бисте могли да остварите било које право. Можда док не испуните услов за старосну пензију можете потражити помоћ у систему социјалне заштите.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ПОЉОПРИ- ВРЕДНА ЗАДРУ- ГА (СКР.)	РАЗДВАЈАЊЕ	НЕОДЛАЗАК	ИМЕ СЛИКАРА АРАЛИЦЕ	СТАРОРИМСКА ТУНИЦА	МАЂАРСКИ ПЕСНИК, ЈАНОШ	ШПАНСКИ ОПЕРСКИ ПЕВАЧ, ХОСЕ
НЕОБРАЗОВА- НА ОСОБА							
ЗАСТАРЕЛОСТ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЈЕДАН ЗАНАТЛИЈА						
	ПРИБАВИТИ						
ОДРЖАВАЊЕ НА НОГАМА							
ВРСТА РЕЧНОСТ ПУЖИТА						ОЗНАКА ЗА РАЗРЕД ПУНО СПАРИНЕ	
ДЕО КУХИНСКОГ ПРИБОРА					ПРЕДЛОГ		
					ПОТВРЂИВАТИ ПЕЧАТОМ		
АМЕРИЧКА КЊИЖЕВНИЦА, ПЕРЛ				БОГИЊА УСЕВА РИЉАНА			
				ПОЗИВАТИ У ПОМОЋ			
ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		ДРЖАВА СРЕДЊЕ АМЕРИКЕ	ИМЕ ГЛУМИЦЕ ГАРДНЕР				СИМБОЛ ТАНТАЛА
			СВЕТИ (СКР.)				
СТРУЧЊАК							
КРЧМИЦА, ГОСТИОНИЦА (ИТАЛ.)							
СИМБОЛ ИНДИЈУМА			ОЗНАКА ЛАОСА				ЖЕНСКО ИМЕ
			ПРИЧАТИ ШАЛЕ				
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	АЛАТКА ЗА РИЉАЊЕ					ОЗНАКА ЗА ВОЛТ	
	ГРАД У ГРЧКОЈ					17. И 1. СЛОВО	
ПРОКАЗИВАЊЕ							
ПРОИЗВОЂАЧ САЛАТЕ							
СИМБОЛ ТРИТИЈУМА		СПИЛБЕРГОВ ВАНЗЕМАЉАЦ				ОЗНАКА ОБИМА	
		ПОНОВО				ШЕМА, НАЦРТ	
ОСТРВО У СУНДСКОМ ОСТРВЉУ					ОЗНАКА ПАРАФИНА		
					ИМЕ СЛИК. ИВАЊИЦКИ		
ОСТРВО У НОВИМ ХЕБРИ- ДИМА				ОЛИВЕР ОДМИЛА			
				ЕМАНУЕЛ ЛАСКЕР			
ВЕСЕО ЧОВЕК							
АНТИЧКО ИМ- ПРОВИЗОВАНО ПОЗОРИШТЕ							

Брана Никוליћ

Лековите мисли

Очистили смо Србију. Сад је ред и на нас. Да нам буду чисти образи!

Лична одговорност је слична пушењу. Углавном оде у дим.

Народ је извукао закључке из говора политичара. А изгледа и – дебљи крај.

Националиста сам. Плаћам за националну ТВ.

Не бих рекао да нам је сточарство у кризи. За многима се вуче реп.

Отпорни су на све они који иду линијом мањег отпора.

Живим од једноличне хране. Сваког дана ми неко –запржи корбу.

Парадоксално је да се ни један политичар није искривио због неке своје кривице.

Кад власт и новинари зажмуре настану – ћорава посла.

Душан Старчевић

Милеико Косановић

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: поетика, образац, принове, ов, алат, вео, ало, и, Рацин, палир, нехај, к, ило, Апо, киви, ор, окидати, ланолин, аналитст, т, инк, ест, цик, статива, лото, ар, апарати, арапин

Да ли сте знали ...

– да је највеће дрво на свету џиновска секвоја која носи име Генерал Шерман? Она је истовремено и најстарији живи организам на Земљи – процењује се да је стара око 2.500 година. Дрво је високо 83,8 метара, а пречник

стабла му је преко 11 метара. И, што је најважније, "Генерал Шерман" још увек расте.

– да секвоје иначе спадају у највеће и најдуговечније врсте флоре. Природно расту једино на западним падинама Сијера Неваде (САД), и то на висинама од 1.500 до 2.500 метара. Верује се да могу да доживе и 3.200 година и да израсту до сто метара, а само кора им је дебљине близу једног метра. Ово дрвеће "не умире" од старости, отпорно је на пожаре и инсекте, па највећи број секвоја оконча свој век падом – једноставно се сруше.

– да једно дрво може годишње кроз себе да исфилтрира и до 30 кг штетних материја које загађују ваздух?

– да су амазонске шуме највеће и највлажније на свету? Производња кисеоника која долази из ових шума чини највећи појединачни удео у укупном емитовању кисеоника из свих шума света те се оне често називају „плућима Земље“. У овим шумама живи око 20 одсто свих познатих животињских и више од 30 одсто познатих биљних врста.

– да је бамбус биљка која има најбржи раст – порасте скоро један метар за свега 24 сата.

– да највећу површину под шумама имају Русија, Бразил, Канада, САД и Кина?

– да је више од половине светских прашума већ уништено?

– да је најмање дрво на свету патуљаста кедр који се гаји у Јапану? Негује се у малим порцеланским посудама и не порасте више од десетак центиметара.

– да је Канада земља која продаје највише дрвета (за грађу и папир) на свету?

– да је највећа семенка на свету семе биљке Цоцо де мер која расте на Сејшелима? Ове семенке могу достићи тежину и до 18 килограма.

На мишиће

Они још мисле да смо деца: мало, мало, па нам нуде неку жваку.

Лако је вуку да буде сит поред толико оваца.

Данас се више копа по контејнерима него по њивама.

Нашег претка почеле су пратити невоље оног часа кад се – усправио.

Мир је добра ствар, под условом да није вечни.

Откуцао је и рођеног брата. Није српски ћутати!

Кад сам био млад, био сам духовит. Сад сам само смешан.

У сиромашним државама ни вицеви нису масни.

Ми смо озбиљна држава. Одавно је враг однео шалу.

Доживео је несрећу – прегазило га време.

Наша је прошлост заснована на миту, а садашњост на – корупцији.

Жене су као зграде: мало, мало, па нека надоградња.

Србија има снаге – код нас је све на мишиће.

Посланици су најздравији део нације – због имунитета.

Откад су нам уништили фабрике, постали смо еколошка држава.

У прекиду сам: не могу да саставим крај са крајем.

Бошко М. Бућан

Драгош Јовановић

Прави пут

Толико нам је вода ушла у уши да не чујемо упозорења да нам брод тоне.

Демократија нам је дошла до уста. Тешко нама ако неко заталаса.

Како у финансијама ствари стоје, српским пензијама прети пензија.

Сазрели су плодови демократије, али народ нема за шта да их купи.

Оголах начисто спасавајући голи живот.

Све што сам написао је сушта истина. Ја сам најмање лагао.

Треба их повући из оптицаја, излизали су се.

Пустите нас да идемо својим путем. Убисте нас изводећи нас на прави пут.

Тек кад су ме сместили у самицу, схватио сам да сам довољан сам себи.

Радивоје Јевтић Јенки